

CENTER FOR
BOLIGSOCIAL
UDVIKLING

DE UNGE VÆK FRA GADEN

Effektive metoder i kriminalpræventivt arbejde i udsatte boligområder

De unge væk fra gaden Effektive metoder i kriminalpræventivt arbejde i udsatte boligområder

Louise Glerup Aner, projektleder
Stine Bisgaard
Jon Toft-Jensen
Gæsteforfatter: Louise Østergaard Andersen

ISBN: 978-87-92798-02-2

© 2011 Center for Boligsocial Udvikling

Center for Boligsocial Udvikling
Sadelmagerporten 2a
2650 Hvidovre

Telefon: 50 89 45 00
info@cfbu.dk
www.cfbu.dk

November 2011

Forsidefoto: David Trood
Copyright Scanpix

Udgivelsen kan frit hentes på www.cfbu.dk.

CFBU's udgivelser kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Center for Boligsocial Udvikling er en selvejende institution under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Centrets overordnede formål er at undersøge effekten af sociale indsatser i udsatte boligområder, at indsamle erfaringer fra nationale og internationale boligsociale indsatser og at yde kvalificeret rådgivning og processtøtte til centrale aktører indenfor det boligsociale område.

Indhold

Introduktion	4
Sådan har vi gjort.....	6
Konklusioner og anbefalinger	8
Konklusioner	9
Anbefalinger.....	10
Danmarkskort med case- og sammenligningsområder.....	11
Aktivitetsbeskrivelser, resultater og effekter	12
Nørrebro Skaber Job / Vi Skaber Job	13
Væresteder og Runnersprojektet i Sønderborg	16
Værested/netcafé i Askerød	21
Opsamling: resultater og effekter af aktiviteterne i de tre caseområder.....	24
Metoder i arbejdet med de unge	26
Opsamling på de effektive metoder.....	33
Litteratur og interviewpersoner	34
Bilag	38
Bilag 1: Undersøgelsens metode og datagrundlag	39
Bilag 2: Dokumentation af kriminalitetstypegruppering	42
Bilag 3: Forholdet mellem case- og sammenligningsområder	44

» Alle børn vil jo gerne have et godt liv, en uddannelse, arbejde, ingen kontakt til politiet og en sød kæreste. Ligesom alle mulige andre. Der er ikke nogen der siger: Jeg vil være bandit og have dårlig lavstatus og køre rundt på knallert når jeg bliver 40.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne i Sønderborg

Introduktion

Ungdomskriminalitet, uro, hærværk og utryghed er gennemgående problematikker i en række af landets udsatte boligområder. Der arbejdes derfor i en stor del af de sociale helhedsplaner med at nedbringe kriminalitet blandt unge beboere. Men hvad er det, der virker?

Den målrettede og fokuserede indsats med at nedbringe kriminaliteten blandt unge har en positiv indflydelse på boligområdets kriminalitetsniveau, viser en kommende effektmåling fra CFBU. Effekten er størst hos de unge beboere under 18 år.¹ Men hvad er det mere konkret, der virker? Hvad kan man gøre for at nedbringe og forebygge kriminalitet blandt unge i de udsatte boligområder?

I denne undersøgelse kigger vi nærmere på metoder og erfaringer fra kriminalitetsforebyggende aktiviteter i tre helhedsplaner – aktiviteter som alle viser gode og veldokumenterede resultater og som formår at få kontakt til de kriminalitetstruede børn og unge og hjælpe dem videre i livet. Vi fokuserer på boligsociale aktiviteter, men i de tre boligområder er der også andre aktører (SSP, kommune, politi mm.), som arbejder med den samme målgruppe. De boligsociale aktiviteter skal derfor ses som en del af en bredere indsats overfor kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge.

Formålet med denne undersøgelse er at identificere effektive metoder i det boligsociale arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge.

Undersøgelsen omfatter helhedsplansaktiviteter i tre boligområder: Askerød i Greve, fem boligafdelinger i Sønderborg² og Blågårdsgadekvarteret på Nørrebro i København. De tre boligområder er kendetegnet ved, at de alle har en relativt høj andel af børn og unge blandt beboerne, at der er mange unge uden arbejde eller uddannelse og at der er et højt niveau af kriminalitet i områderne. Alle tre områder er eller har for nylig været på det tidligere Socialministeriums ghettoliste og alle tre områder har modtaget midler fra Socialministeriet til at igangsætte en helhedsorienteret gadeplansindsats. Samtidig adskiller områderne sig fra hinanden ved at repræsentere tre forskellige typer af boligområder og dele af Danmark: et vestegnskvarter, en bydel i København og et område i en større by i provinsen.

Aktiviteterne i de tre helhedsplaner repræsenterer typer af aktiviteter, som typisk sættes i gang overfor kriminalitetstruede børn og unge, nemlig væresteder, fritidsjobvejledninger og lommepegeprojekter. Derudover er det aktiviteter, som arbejder med nogle aspekter i de unges liv, som har dokumenteret betydning for deres risiko for at ende i kriminalitet. Det drejer sig for det første om sammenhænge mellem en gadeorienteret livsstil og risikoen for at unge involveres i kriminalitet. Med begrebet en gadeorienteret livsstil refereres der til unge, der i en stor del af deres hverdag befinder sig på opholdssteder, hvor de kan samles og opholde sig mere eller mindre skjult og i fred for familier, lærere osv. – i det hele taget en livsstil, hvor de unge er meget sammen med kammerater uden opsyn fra voksne.³ Her er der en bred veldokumenteret viden om, at en gadeorienteret livsstil øger sandsynligheden for at unge begår kriminalitet.⁴

For det andet drejer det sig om sammenhænge mellem ledighed og uddannelsesniveau på den ene side og risikoen for at begå kriminalitet på den anden side. Her er det veldokumenteret, at ledighed øger risikoen for at begå kriminalitet og at et stabilt skoleliv og højt uddannelsesniveau mindsker risikoen for at begå kriminalitet.⁵

På den baggrund er det sandsynligt, at det har en forebyggende effekt, at mindske de unges gadeorienterede livsstil og at hjælpe dem i fritidsjob, i beskæftigelse eller med at komme i gang med en uddannelse.

I Askerød ser vi hovedsageligt på netcaféen (som i praksis fungerer som et bemandet værested). I Sønderborg ser vi på tre væresteder og et lommepegeprojekt, og i Blågårdsgadekvarteret ser vi på fritidsjob-, job- og uddannelsesvejledningen.

På baggrund af projekternes veldokumenterede resultater og vores forventninger om, at de i samspil med andre aktiviteter for målgruppen kan skabe effekter på længere sigt, behandler vi i denne undersøgelse disse tre cases som best practice eksempler. Eksempler hvor vi kan lære om effektive metoder i boligsocialt arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge.

Sådan har vi gjort

Udvælgelse af cases

For at kunne give kvalificerede anbefalinger til arbejdet med udsatte børn og unge, er det helt centralt at tage udgangspunkt i aktiviteter, som har gode resultater og som er typiske for feltet. Derfor er der to kriterier, der har været centrale for udvælgelsen af de tre cases:

- De kan fremvise dokumenterede resultater af deres arbejde.
- Der er typer af aktiviteter, som man ofte anvender i arbejdet med at forebygge og mindske ungdomskriminalitet i de udsatte boligområder.

På baggrund af de obligatoriske resultatindberetninger fra de igangværende helhedsplaner⁶ og på baggrund af rundringninger til medarbejdere i landets helhedsplaner har vi identificeret de typer af aktiviteter, der typisk sættes i gang i arbejdet med at mindske ungdomskriminalitet i de udsatte boligområder.

Derefter har vi fokuseret ind på en række områder, som alle er kendetegnet blandt andet ved at have en relativ høj andel unge blandt beboerne og et relativt højt kriminalitetsniveau. Det drejer sig om de 17 boligområder, som i 2010 fik midler fra det tidligere Socialministeriums pulje til Helhedsorienteret Gadeplansarbejde. Endelig har vi på baggrund af selvevalueringer og rundringninger til de 17 områder identificeret de tre cases som aktiviteter, der umiddelbart udviser gode og dokumenterede resultater.

Vurdering af resultater og effekter

For at sikre validiteten af de umiddelbare vurderinger af aktiviteternes resultater, har vi set nærmere på den lokale dokumentation, vi har foretaget interviews med aktører i områderne og vi har med udgangspunkt i registerdata foretaget en analyse af aktiviteternes effekter på kriminalitetsniveauet i områderne.

Vi skelner her mellem resultater, kortsigtede effekter og langsigtede effekter. Resultater er det man via aktiviteten direkte har indfly-

delse på, hvorimod de kortsigtede effekter er en forandring, der sker hos brugeren, umiddelbart i forbindelse med aktiviteten. De langsigtede effekter kan ses som en vedvarende ændring hos den enkelte eller i boligområdet som helhed.

F.eks. kan et resultat af, at man har startet et værested, være, at et vist antal unge benytter værestedet og dermed holder sig væk fra gaden. En kortsigtet effekt kan være, at der sker en positiv udvikling i de unges adfærd (f.eks. at de unge indgår i færre konflikter eller at de unge starter på en uddannelse). En langsigtet effekt kan så være, at de unge vedvarende holder sig ude af kriminalitet, og at kriminalitetsniveauet i boligområdet falder.

De langsigtede effekter vil ofte være påvirket af mange forhold udover aktiviteten. Det kan være andre aktiviteter i boligområdet, som for eksempel kommunale indsatser og det kriminalitetsforebyggende SSP-samarbejde, og de unges familiemæssige baggrund. Resultaterne og til dels de kortsigtede effekter er tættere forbundet til aktiviteten. F.eks. vil kriminalitetsniveauet i boligområdet oftest være påvirket af kommunale indsatser, frivillige indsatser, de unges familiebaggrund osv. – udover den specifikke aktivitet. Det betyder, at det er sværere at konkludere entydigt om aktivitetens langsigtede effekter end om deres resultater og kortsigtede effekter.

I denne undersøgelse bliver resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen hovedsageligt belyst via projekternes egen dokumentation og via interviews. Effekterne på områdeniveau belyses via registerdata. Her ser vi på antal anmeldelser i boligområdet, antal sigtelser som pålægges unge i aldersgruppen 15 til 25 år, antal unge i alderen 15 til 25 år, som bliver sigtet det pågældende år og på typen af kriminalitet, de unge sigtes for. Udviklingen og niveauet i de enkelte områder sammenlignes med udviklingen i en række sammenlignelige udsatte boligområder. Metoden og datagrundlaget er beskrevet yderligere i bilag 1.

I kapitel tre beskriver vi de tre områder, aktiviteterne, målgruppen og resultaterne. Vi

laver også en vurdering af, om der kan identificeres effekter på kriminalitetsniveauet i de tre boligområder.

Effektive metoder

For at kunne levere praksisrelaterede anbefalinger har vi undersøgt, hvordan de gode resultater skabes. Her har vi fokuseret på metoderne i arbejdet med kriminalitets-truede børn og unge i de tre områder og der lægges vægt på hvad der skal til for at lykkes med de unge. Denne del af undersøgelsen bygger hovedsageligt på interviews med de boligsociale medarbejdere. Desuden suppleres med materiale fra en speciale-studerendes længerevarende feltarbejde i værestedet i Askerød, hvor der både inddrages observationer og de unges egne perspektiver på arbejdet. Endelig suppleres med litteratur på feltet.

Kapitel fire er således den del af analysen, som hovedparten af de praksisrelaterede anbefalinger er baseret på.

Tak

Tak til projektledere og boligsociale medarbejdere i Vi Skaber Job, Greve Nord Projektet og Sundhed og trivsel i boligområderne.

Tak til Louise Østergaard Andersen.

1 Sigurd & Madsen, 2011: *Kriminaliteten ud af boligområderne*

2 Helhedsplanen i Sønderborg dækker fem boligafdelinger. De to af afdelingerne ligger ved siden af hinanden og udgør ét boligområde: Nørager/Søstjernevej m.fl., som figurerede på det tidligere Socialministeriums ghettoliste. De tre øvrige boligafdelinger ligger spredt over et større område i Sønderborg.

3 Der er en stærk sammenhæng mellem at være meget sammen med kammerater, at ofte gå ud om aftenen, ofte at hænge rundt i butikcentre, på pizzeriaer osv., ofte at gå, cykle eller køre på knallert rundt uden noget bestemt formål, ofte at gå til fester, ofte at gå på værtshus og ofte umiddelbart at bruge de penge, man får i lommepenge eller tjener ved at arbejde. Det er disse sammenhænge, der gør det relevant at betegne det som en livstilsdimension (Balvig, 2011).

4 Analyser viser, at den gadeorienterede livsstil er langt mindre udbredt blandt de lovlydige end blandt de småkriminelle og kriminelle unge. (Balvig, 2011).

5 Tranæs & Geerdsen, 2008.

6 Siden 2010 har helhedsplaner haft pligt til at indberette resultater til Landsbyggefonden ved brug af et indberetningsskema, som CFBU har udarbejdet. CFBU behandler resultaterne og indtaster dem i en database. For yderligere forklaring se bilag 1.

Konklusioner og anbefalinger

Helhedsplansaktiviteterne har gode resultater og kortsigtede effekter. Et fællestræk hos dem er, at de tilbyder god voksenkontakt og et attraktivt alternativ til gadelivet.

Konklusioner

De tre aktiviteter skaber relation til de unge og kan påvirke dem i en positiv retning. De får unge med plettet straffeattest i arbejde og uddannelse. Alt sammen resultater og kortsigtede effekter, som på sigt kan være med til at forbedre mulighederne for de unge og mindske kriminaliteten i boligområderne.

I Askerød har man siden starten af 2009 fået de unge ind fra gaden og formålet at fastholde dem i netcaféen. Der er sket en positiv adfærdændring hos de unge i netcaféen. Generelt for Askerød er der også sket en positiv udvikling. Udgifter til hærværk er faldet og kriminalitetsniveauet – også blandt de unge specifikt – er faldet.

I Sønderborg har værestederne også formålet at opnå kontakt til en del af de kriminalitetstruede børn og unge i området. Derudover har man kørt et mere intensivt lommepegeprojekt for en mindre gruppe udsatte drenge. Resultatet er, at drengene er på rette spor og alle er enten i gang med 10.klasse eller gået i gang med en ungdomsuddannelse. En tryghedsmåling for den boligafdeling, som det senest oprettede værested er lokaliseret i, viser et fald i antal anmeldelser og en øget tryghed, og en del af beboerne peger på værestedet som årsag til denne forbedring.⁷ Det er derimod svært at konkludere entydigt om effekten på ungdomskriminaliteten i de fem boligafdelinger samlet set.

I Blågårdsgadekvarteret er det bare i 2010 lykkedes at få 87 unge – heraf 30 med en plettet straffeattest – udsluset til fritidsjob, beskæftigelse eller uddannelse. Her formår man at styrke motivationen hos de unge, styrke de unge i deres ønsker og at finde virksomheder, der vil tage de unge ind – også når der er pletter på straffeattesten. For anmeldelser er der ikke en entydig tendens, hvorimod der er sket et fald i ungdomskriminaliteten.

I alle de tre helhedsplaners arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge kan vi altså se nogle positive resultater. De har fat i deres målgruppe og de formår at rykke ved de enkelte drenge, de er i kontakt

med. På baggrund af den relativt positive udvikling vi ser i to af områderne og på baggrund af andre undersøgelser, som peger på relevansen af at arbejde med at forbedre de unges uddannelses- og beskæftigelsessituation og nedbringe deres gadeorienterede livsstil, er det sandsynligt, at aktiviteterne (i samspil med andre aktiviteter) kan påvirke kriminalitetsniveauet.

Alle tre områder arbejder med at skabe attraktive alternativer til gaden, men på forskellige måder. Afhængig af målgruppen varierer det, hvor konkrete handlingstilbud, man kan have. Nogle unge har brug for et frirum mens andre har brug for hjælp til en konkret handling. Fællestrækket for aktiviteterne er, at de skaber et attraktivt alternativ til gadelivet, der bygger på gode imødekommende faste rammer med voksne, der viser respekt og anerkendelse, at de unge guides i deres liv, og at der via job, fritidsjob og uddannelse skabes bedre muligheder for de unge på sigt.

I alle tre aktiviteter er det en helt klar opfattelse, at en forudsætning for at det lykkes er, at tilgangen til de unge er respektfuld og anerkendende.

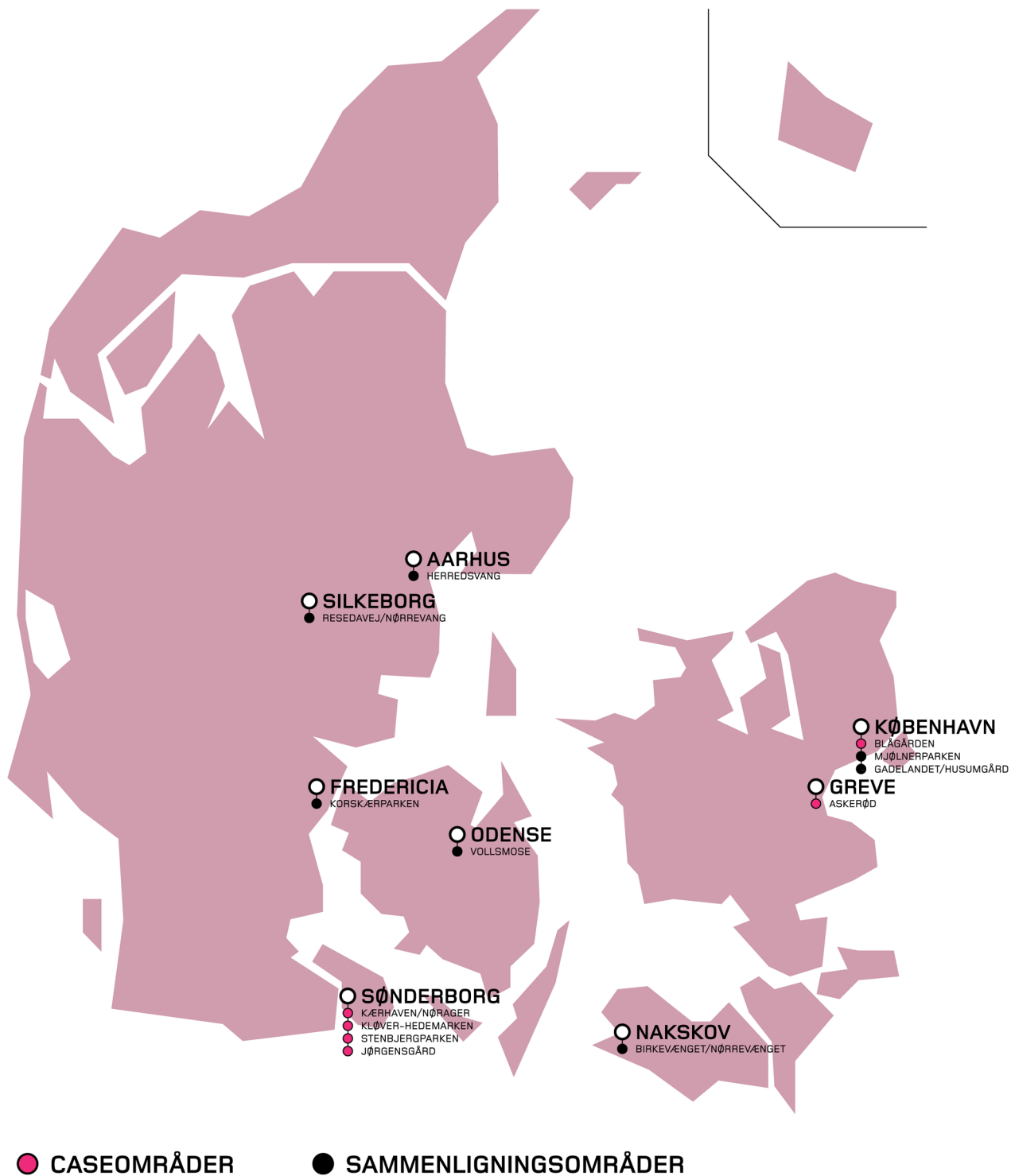
Anbefalinger

Anbefalingerne bygger på erfaringer fra tre boligområder. Her har vi identificeret nogle fællestræk i arbejdet med de unge i de tre områder og suppleret med litteratur på feltet. Anbefalingerne skal ses som en inspiration til arbejdet med kriminalitetstruede børn og unge, som skal tilpasses de vilkår, man arbejder under.

- Skab et attraktivt alternativ til gadelivet.
- Etabler konkrete tilbud.
- Grib dem når de er motiverede for forandring.
- Skab en god voksenkontakt.
- Anvend en anerkendende tilgang til de unge.
- Vær tålmodig – det tager tid.
- Lyt til de unge. Tag deres oplevelser og holdninger alvorligt – men udfordr dem også.
- Støt de unge i at tage ansvar for eget liv.
- Fokuser på og dyrk det gode hos de unge.
- Den ungemedarbejder, der ansættes, skal ville de unge. Det kan mærkes!
- Koordinér med andre aktører i området.

7 Der har i den samme periode også været en særlig indsats fra politiets side, hvor man har udført såkaldt problemorienteret politiarbejde. Denne indsats er sandsynligvis også af stor betydning for forbedringen af kriminalitets- og tryghedsniveauet i området. Se mere herom i CFBU's kommende (primo 2012) effektmåling af problemorienteret politiarbejde i udsatte boligområder.

Danmarkskort med case- og sammenligningsområder

© CENTER FOR BOLIGSOCIAL UDVIKLING

Aktivitetsbeskrivelser, resultater og effekter

Vi ser nærmere på aktiviteter, resultater og effekter i de tre udvalgte caseområder; Blågårdgade-kvarteret på Nørrebro i København, Askerød i Greve samt fem boligafdelinger i Sønderborg.

I dette kapitel ser vi nærmere på de tre caseområder. For hvert af områderne gives en beskrivelse af helhedsplanens hovedaktiviteter for kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge. Derefter fokuserer vi ind på aktiviteterernes resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen med udgangspunkt i interviews og projekternes egen dokumentation. Endelig giver vi en vurdering af effekterne på kriminalitetsniveauet i boligområdet og på kriminalitetsniveauet blandt området unge. Kriminalitetsniveauet i området illustreres gennem anmeldelsesstatistikker. Her har vi data til og med 2009. Kriminalitetsniveauet blandt unge i områderne illustreres ved antal sigtelser og sigtede i aldersgruppen 15 til 25 år. Her har vi data til og med 2010.

For at kunne vurdere om de tendenser vi ser i de tre caseområder er nogle tendenser, som er præget af en generel udvikling i udsatte boligområder, eller om det er en lokal udvikling, har vi set på udviklingen i syv sammenlignelige områder.⁹ I sammenligningsområder er niveauet både for anmeldelser og for ungdomskriminaliteten nogenlunde stabilt over hele perioden. Dog er der en mindre stigning i hærværksniveauet omkring 2007. Når vi ser større udsving, fald eller stigninger, i de tre caseområder, er det altså udtryk for nogle lokale forandringer.

En uddybning af metoder og datagrundlag findes i bilag 1.

Nørrebro Skaber Job / Vi Skaber Job⁹

Indre Nørrebro er en bydel midt i København, præget af et pulserende butiks- og cafémiljø, men også i en periode af bandekriminalitet mm.. Der har igennem en årrække været forskellige aktiviteter målrettet kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge, både i kommunalt regi og i boligsocialt regi. I denne undersøgelse fokuserer vi på de aktiviteter på Nørrebro, som ligger under helhedsplanen Vi Skaber Job (VSJ). VSJs helhedsplan har en lignende indsats i Bispebjerg. På Nørrebro fokuserer VSJ på unge fra de tre afdelinger Blågården, Prater og Ågården, som tilsammen har 2744 beboere, hvoraf de 471 er i alderen 15 til 25 år¹⁰.

VSJ startede i 2009, men bygger videre på projektet Nørrebro Skaber Job – et projekt under Rabarberlandet – som startede i 2007. VSJ arbejder med de samme metoder, målgrupper mv. som Nørrebro Skaber Job, så den følgende beskrivelse af VSJ dækker aktiviteten fra dens start i 2007.

VSJ er et beskæftigelsesprojekt, hvor det primære formål er at hjælpe unge i fritidsjob, ordinær beskæftigelse eller uddannelse. Der er stort fokus på de svage unge, unge der er inde i en kriminel løbebane eller som er i fare for at komme det. Tanken er at fritidsjob, job og uddannelse alt sammen er veje ud af kriminalitet og dermed er det også et formål med projektet at modvirke ungdomskriminalitet.

VSJ er et supplement til den kommunale job- og uddannelsesindsats i områderne. Målgruppen for VSJ er de socialt udsatte unge i alderen 16 til 23 år. Det er unge, som er kriminalitetstruede (dvs. de befinder sig i et miljø, hvor kriminalitet er en del af hverdagen) og de hænger ofte ud på gaden. Det er en gruppe, som er i fare for ikke at blive opfanget af de offentlige systemer, og det er unge, som ikke er i gang med en uddannelse, som ufrivilligt ikke kan komme videre i sit læreforløb, eller som har svært ved selv at finde arbejde. Projektet retter sig mod de unge som gerne vil, men som ikke umiddelbart selv kan. Der lægges stor vægt på, at de unge fra starten skal være motiverede.

Der udføres individuel vejledning og jobmatch i et samarbejde mellem VSJs medarbejdere, Ungdommens Uddannelsesvejledning og jobcenter København. Vejledningen tager udgangspunkt i den unges formåen, kvalifikationer og kundskaber. Tilgangen er anerkendende og der lægges vægt på, at de unge selv skal være en del af processen, sådan at de i fremtiden bliver styrket i at kunne varetage egne interesser.

Et vigtigt aspekt i VSJs arbejde er kontakten til arbejdsgiverne. VSJ har gennem årene opbygget et stort arbejdsgivernetværk. Der laves individuelle aftaler med den enkelte arbejdsplads om, hvordan de ønsker samarbejdet om den unge skal forløbe. Et opfølgende element på arbejdspladsen skal

være med til at sikre at den unge får mest mulig hjælp og støtte til at få den fornødne indsigt i det pågældende arbejdsforhold, så den unge kan klare dagligdagen på arbejdspladsen og fastholdes på arbejdsmarkedet. Dette sikres bl.a. ved anvendelse af mentorer på arbejdspladsen, som kan vise de unge til rette og give dem den fornødne viden om kulturen på arbejdspladsen, for eksempel hvordan man agerer på en arbejdsplads. Der tilbydes også en mentor, hvor den unge får regelmæssige samtaler med en frivillig voksen, der har mange års erfaring på arbejdsmarkedet.

» De kommer ind til os via de netværk vi har. Vores udgangspunkt er, at før de kommer ind til os, skal de være motive-rede. Det betyder at de skal have viljen til forandring. Hvis du ikke har viljen, så lykkes det ikke. Så kommer du bare igen, når du har lyst, siger vi. Ellers kan vi få nok at lave og bruge meget tid på at skabe motivation og forståelse. Det har vi desværre ikke res-sourcer til. Men vi vil mægtig gerne støtte dem i deres motivation. Udgangspunktet er at, de unge kommer og siger, jeg er røget ud af min uddannelse eller jeg har brug for et fritidsjob, kan du hjælpe mig? Og så tager vi en første samtale på en times tid, hvor vi afdækker behovet. Hvad er det de har brug for. Så får vi lavet et cv. Så aftaler man et nyt møde – enten omkring et aktuelt job eller at de skal have hjælp til at søge. Vi bruger 2 til 20 timer på den enkelte afhæn-gig af den enkeltes situation. Vi forsøger at arbejde effektivt og handle hurtigt, og fravælger bevidst mest mulig bureaukrati.

Stig Laursen
Projektleder i Vi Skaber Job

Resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen

I 2010 fik VSJ kontakt til 66 nye unge på Nørrebro. Heraf var 40 fra de tre boligafdelinger i helhedsplanen. I samme periode blev 87 unge udsluset til job, uddannelse eller fritidsjob. Heraf var 49 fra de tre afdelinger. Unge med plettet straffeattest udgjorde ca. 25 % både af de nye kontakter, der skabes og af de unge, der blev udsluset til fritidsjob, job eller uddannelse. I 2010 har VSJ fået ca. 10 % af de unge fra de tre

boligafdelinger udsluset til job, uddannelse eller fritidsjob. Generelt for de tre år, ligger udslusningsprocenten på 66 % og fastholdelsesprocenten (hvor fastholdelsen skal være mere end 6 mdr.) på 30 %. I 2010 blev ca. 40 % af de udslusede, udsluset til fritidsjob. Resultaterne for 2009 og 2011 ligger på nogenlunde samme niveau som 2010.

Effekter på kriminalitetsniveauet i området

Indikatoren på udviklingen i kriminalitetsniveauet i området er antallet af anmeldelser på hhv. borgervendt kriminalitet og hærværk.

Diagram 3.1: Antal anmeldelser for borgervendt kriminalitet i Blågården i perioden 2005-2009

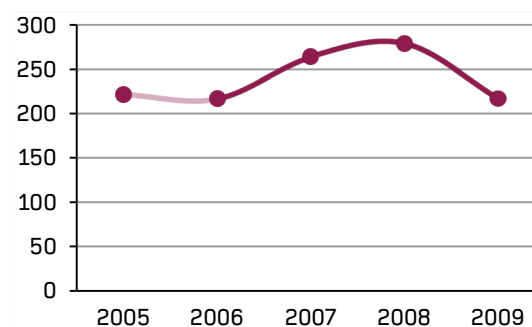
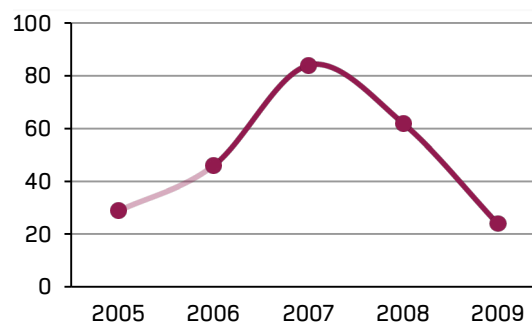

Diagram 3.2: Antal anmeldelser for hærværk i Blågården i perioden 2005-2009

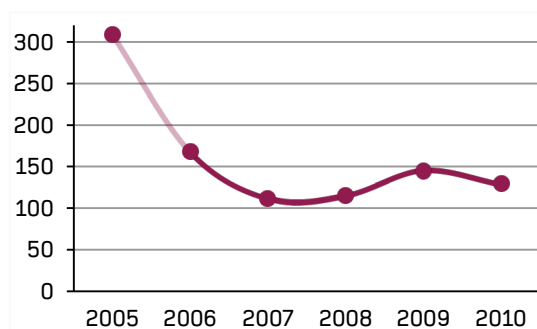
Udviklingen i den borgervendte kriminalitet er ikke umiddelbart påvirket af indsatsen i VSJ. Tværtimod har der været en mindre stigning 2007 og 2008 efterfulgt af et fald i 2009.

Antallet af hærværkshændelser er faldet kraftigt fra 2007 og frem. Sammenlignes antallet i året før aktiviteten startede (2006) med antallet i 2009 er det næsten halveret. I den mellemliggende periode har der dog været en kraftig stigning, som toppede i 2007. Det samme mønster kan genfindes i sammenligningsområderne (bilag 3). Det tyder på, at hærværksniveauet på det tidspunkt er influeret af de generelle uroligheder, der var omkring Muhammed-krise, lukning af ungdomshuset mv., som dog slår kraftigere igennem på Nørrebro. Derfor er det vanskeligt at afgøre om faldet i hærværksniveauet er en effekt af arbejdet i VSJ.

Effekter på ungdomskriminaliteten i Blågårdssområdet

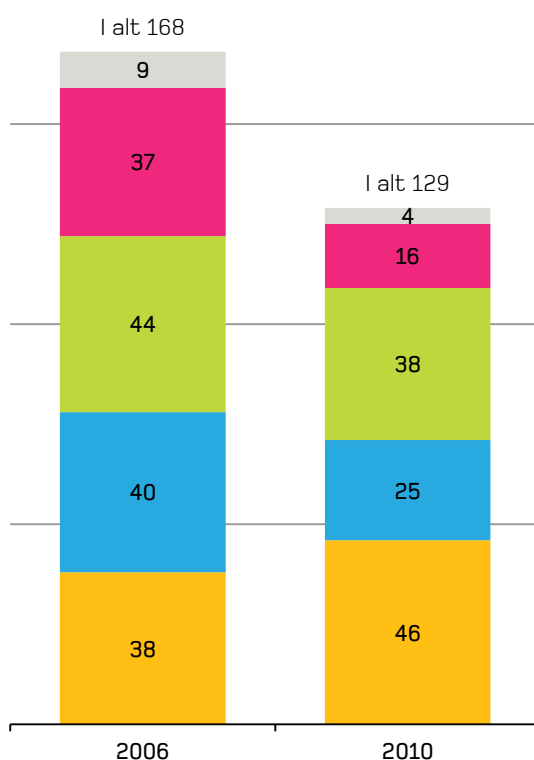
En indikator, der udtrykker kriminalitetsniveauet blandt de unge i området er antallet af sigtelser, som pålægges beboere i aldersgruppen 15 til 25 år. Sammenlignes antallet af sigtelser blandt unge i alderen 15-25 år i året før opstart (2006) med den seneste opgørelse i 2010 er der sket et fald fra 168 til 129 sigtelser. På trods af det, kan vi ikke pege på en klar tendens, idet niveauet både går lidt op og lidt ned over hele indsatsperioden. Dog er det klart en positiv udvikling, at det er lykkedes at holde niveauet nede sammenlignet med perioden op til indsatsen (2005 og 2006).

Diagram 3.3: Antal sigtelser blandt 15-25årige i Blågården i perioden 2005-2010.

Ser vi på den type af kriminalitet, de unge sigtes for i Blågården, er der sket en positiv udvikling siden VSJs start, idet den mindre alvorlige kriminalitet og den personfarlige kriminalitet er næsten halveret, mens den alvorlige kriminalitet er svagt reduceret. Selvom antallet af færdselsforseelser er steget, kan der derfor siges at være sket en forbedring.

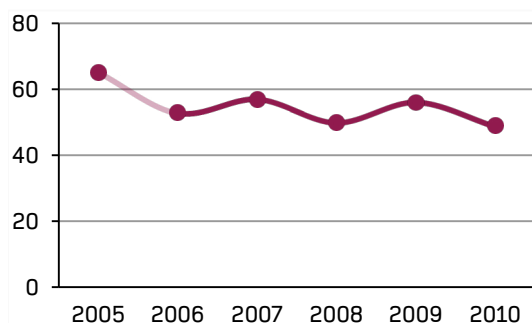
Diagram 3.4: Antal sigtelser blandt 15-25årige i Blågården i 2006 og 2010 fordelt på kriminalitetstyper

- Øvrige
- Personfarlig kriminalitet
- Alvorlig kriminalitet
- Mindre alvorlig kriminalitet
- Færdselsforseelser

De indikatorer vi har set på ovenfor, er udtryk for antallet af kriminelle hændelser – eller "det kriminelle aktivitetsniveau" blandt unge i området. En anden interessant indikator for effekten af arbejdet med de unge er, hvor mange unge der står for sigtelserne. I figuren på næste side har vi set på antallet af sigtede unge i alderen 15 til 25 år.

Diagram 3.5: Antal sigtede 15-25årige i Blågården i perioden 2005-2010.

Her ser vi at udsvingene gennem årene har været noget mindre. Sammenlignes antallet i 2006 med antallet i 2010 ser vi, at der er sket et fald fra 65 til 49 i antallet af sigtede blandt de unge. Så der er altså sket et fald både i antal unge kriminelle, antallet af kriminelle handlinger blandt de unge og i alvorligheden i den kriminalitet, de udfører. Hvor sammenligningsgruppen ligger stabilt over hele perioden, så starter Nørrebro på et lidt højere niveau, men falder til næsten samme niveau som sammenligningsgruppen. Det underbygger, at det fald der ses for antal sigtede på Nørrebro, skyldes lokale forhold og dermed kan VSJ have været med til at skabe denne udvikling.

Opsamling på Nørrebro VSJ

Resultaterne af VSJs arbejde med de unge på Indre Nørrebro er gode. Projektet har godt fat i de unge og formår at få dem videre i uddannelse, job eller fritidsjob – også selvom de har en plettet strafteattest. Hvorvidt disse resultater har en effekt på kriminaliteten i området står lidt mere uklart. For anmeldelser er der ikke en entydig tendens, og udviklingen afspejler i høj grad sammenligningsområderne. Der er til gengæld sket et fald i ungdomskriminaliteten, idet der både er sket et fald i antal sigtelser, antal sigtede og i alvorligheden af kriminaliteten. Det tyder altså på, at VSJ sammen med de øvrige aktiviteter, der har været for målgruppen i området i samme periode, har haft en positiv effekt.

Væresteder og Runnersprojektet i Sønderborg¹¹

Helhedsplanen i Sønderborg dækker fem afdelinger, som ligger spredt over en del af byen. To af områderne grænser op til hinanden, så de fem afdelinger udgør 4 boligområder. De fem afdelinger har i 2010 i alt 2762 beboere. Heraf er 532 mellem 15 og 25 år.

Helhedsplanen har været i gang siden 2008. I forhold til børn, unge og kriminalitetsforebyggelse er der flere tiltag i gang – både under helhedsplanen og i kommunalt regi. I Sønderborg er der en lidt anderledes organisering af helhedsplanen end i mange andre områder, idet projektleder og flere af de andre projektmedarbejdere er ansat af kommunen. På den måde er der et tæt samspil mellem andre kommunale tiltag, et fagligt fællesskab og ikke mindst er forankringen tænkt ind fra starten. Det gælder også det værested, som er sat i gang i forbindelse med helhedsplanen. I 2008 blev værestedet Ungebasen således etableret i Kløvermarken/Hvedemarken. Ungebasen er tæt koblet til de to øvrige væresteder i områderne, nemlig Fristedet på Korallvej og Kuben i Stenbjergparken. De to sidstnævnte er kommunale væresteder, som blev etableret allerede i henholdsvis 2000 og 2002. Værestedsmedarbejderen i Ungebasen Ken Poulsen er ansat i kommunen og indgår i et fagligt fællesskab med leder af værestederne Nils O. Rasmussen. Efter endt projektperiode videreføres driften af Ungebasen da også i et samarbejde mellem kommune og boligselskab. Da værestederne i Sønderborg-områderne dermed er tæt koblet til hinanden, behandler vi dem her under ét.

Målgruppen for værestederne er de 10 til 14 årige – både drenge og piger. Der er forskellige aktiviteter i de tre væresteder: kreativt værksted, konkurrencer, ture ud af huset, filmdage, husmøder mm. Derudover kan de unge få hjælp til lektierne i værestederne. Lektiehjælpen foregår ca. en gang ugentligt i minimum to timer i værestedet. Derudover arbejdes der målrettet med at de voksne i værestederne optræder som rollemodeller for de unge. Som der står i pjecen om værestederne:

]] Vi giver tydeligt udtryk for vores holdninger omkring skole, kriminalitet, opførelse og andre aktuelle ting fra hverdagen. Vi håber på den måde, at kunne være med til at klæde de unge bedre på, til at kunne blive en integreret del af vores samfund.

Værestederne i Sønderborg (2010b: 2)

Endelig udfører værestedernes personale opsøgende arbejde i lokalområdet. De er til stede ved diverse arrangementer i lokalområdet og besøger også de unge i skolen:

]] Når vi dukker op i hallen til et stævne og viser oprigtig interesse for deres resultater og snakker med børnene, deres lærere, trænere og forældre, så knytter man et værdifuldt bånd, som man kan bruge i det videre arbejde.

Værestederne i Sønderborg (2010b: 3)

Overordnet er de fleste børn i områderne registreret som brugere af værestederne. I Kuben er det 80 ud af 100 børn, der er registreret. I Ungebasen har man opgjort, at der er ca. 15 børn i værestedet ved hver åbning. Men der er dog børn, som enten ikke har behov for at komme og få lektiehjælp, eller som ikke synes, det er interessant at komme i værestedet. I den sidste gruppe befinder sig nogle mere problematiske og kriminelle drenge. Som Ken fortæller, er det i hans område ikke alle de "hardcore rødder", de har fat i:

]] Jeg oplevede også, at der var nogle rigtig hardcore rødder ude ved mig, som startede med at komme, men som ikke fandt det interessant contra hurtige penge og ballade, så det blev fravalgt. Jeg har også haft en del indbrud.

Ken Poulsen
Værestedsmedarbejder

Det gælder også i området, hvor Fristedet er lokaliseret, mens Kuben har fat i de fleste af børnene i området.

Runnersprojektet er et lommepengeprojekt, som skal ses som en del af det arbejde, der udføres i værestederne. Tilgangen til de unge er fælles for værestederne og relationen til den unge er allerede opbygget gennem det daglige arbejde i værestedet.

Værestedsmedarbejderne udvælger i alt 6 unge ad gangen til at blive runner. Som runner udfører man forskellige opgaver, hovedsageligt for helhedsplanen.

De unge, der udvælges til runners, er 13-14 årige drenge, som trænger til lidt ekstra voksenkontakt, og som samtidig kan varetage jobbet som runner. Det er børn, som værestedsmedarbejderen ønsker at have en lidt tættere relation til. Det kan være fordi de har nogle ældre søskende, som er i problemer (kriminalitet), fordi de har en omgangskreds, som kan påvirke deres adfærd negativt eller fordi man observerer en begyndende negativ adfærd. Formålet er at komme tættere på nogle drenge, som er i risiko for at ende i en kriminel løbebane. Således fortæller lederen af værestederne:

]] En af de drenge jeg vil have med som runner har en storebror, der er kommet ud i en uheldig glidebane med noget kriminalitet. X har stadig stien ren og er ikke selv i kontakt med politiet endnu. [...] Så det handlede om at have et lidt mere fast greb om ham. Det giver en anden indgangsvinkel til at tage nogle snakke med ham og på den måde påvirke ham. Man snakker ud fra konkrete eksempler og erfaringer, og man taler med dem om de faste rammer (fordomme) de somme tider føler sig presset ind i – som nogle gange er rigtige nok og andre gange er helt malplaceret. Der kan vi være med til at nuancere det og give nogle nye handlemuligheder osv.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne

Samtidig er det også vigtigt for Runnersprojektet, at det ikke er de værste drenge, der rekrutteres. Det skal være drenge, som kan påtage sig opgaven, og som kan blive rollemodeller for de andre.

]] De bliver rollemodeller og skal vise, at når man opfører sig godt, så kommer der noget positivt ud af det.

Ken Poulsen
Værestedsmedarbejder

Derfor arbejder de også med få drenge ad gangen, så det kan blive et mere intensivt forløb, og så det bliver attraktivt at være

runner. De unge sparer points sammen, som de kan omsætte til forskellige gaver, igennem deres opgaveløsning. Der er lavet et flot logo, pjecer, uniformer og cykler til de unge, der er runners. Og så laver de også en officiel kontrakt mellem de unge, forældrene og værestedsmedarbejderen, som skal signalere seriøsiteten i projektet.

» Det her med at blive valgt ud til noget særligt giver også en stolthed. De er ikke så mange. Vi kunne også have valgt at tage flere ind, men vi har valgt at lægge vægt på, at det skulle være få og noget særligt. Så man får følelsen af at være noget særligt. Man kommer også med ud og spise og får nogle andre oplevelser med værestedsmedarbejderen og får en anden position.

Mia Jauernik
Leder af netværkssekretariatet

Resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen

I Sønderborgs udsatte boligområder arbejdes der på flere fronter med de udsatte drenge. I værestederne og gennem Runners-projektet har medarbejderne fået en god relation til mange unge.

Værestederne er besøgt af hovedparten af børnene i områderne, men der er også børn, som ikke kommer i værestederne. Ifølge helhedsplanens selvevalueringskema¹² har 20 af de børn, der kommer i helhedsplanens værested Ungebasen, angivet, at de har fået flere venner ved at komme i Ungebasen.

Den lille gruppe runners, som de arbejder intensivt med over en periode, har de fulgt op på for at se, hvordan de har udviklet sig efter deres tid som runners. For den gruppe er der sket en positiv udvikling. Der er ingen af dem, der har haft kontakt med politiet i de to år, der nu er gået siden de startede som runners. De fleste af dem er i gang med 10. klasse. To er startet på gymnasiet og resten har planer om det. Desuden har både værestedsmedarbejderne og andre aktører i området oplevet, at drengenes opførsel er blevet bedre. Her fortæller bibliotekaren for eksempel:

» Vi havde ofte problemer med en af drengene før han blev runner – ikke sådan store problemer, men begyndende små sammenstød og konflikter der måtte løses ved at han sommetider blev vist ud af biblioteket. Efter at han startede som Runner blev forholdet langt bedre og nu løste han tilmed opgaver for os. Han påtog sig rollen som 'rollemodel' og vidste godt, han skulle opføre sig ordentligt.

Hanne Bervig
Bibliotekar på Ulkebøl Bibliotek
Intern evaluering af Runners (2011: 1)

Effekter på kriminalitetsniveauet i området

Vi er desværre ikke i besiddelse af et samlet anmeldelsestal for de fem afdelinger i Sønderborg. Ser vi specifikt for det område, som Ungebasen blev etableret i 2008 i forbindelse med helhedsplanen, nemlig Kløver-Hvedemarken hvor der er knap 800 beboere, er der sket et fald i antal anmeldelser¹³ fra 106 i 2008 til 75 i 2009. Ser vi på området Nørager/Søstjernevej m.fl., som har i alt omkring 1300 beboere, er der ligeledes sket et fald fra 2008 til 2009 fra 53 til 41. Tendensen går altså i den samme retning, men der er flere anmeldelser pr beboere i Kløver-Hvedemarken end i Nørager/Søstjernevej m.fl.. En forklaring kan være, at der har været fokus på de unge kriminelle og kriminalitetstruede beboere i Nørager/Søstjernevej m.fl. i en længere årrække, mens værestedet i Kløver-Hvedemarken er nyt. Antallet af anmeldelser om hærværk er meget lille i hele perioden i begge områder.

En tryghedsmåling¹⁴ for Kløver-Hvedemarken viser, at ca. halvdelen af beboerne generelt følte sig trygge i 2008, mens tallet i 2010 var oppe på 82 %. I 48,6 % af besvarelserne angives det, at de indenfor det seneste år oplever deres boligområde som et mere trygt sted at bo, og 22 % af disse peger på værestedet som en årsag. (Samtidig har der været en særlig politiindsats i området og det er den, de fleste peger på som årsagen til en øget tryghed i området).

Effekter på ungdomskriminaliteten i områderne

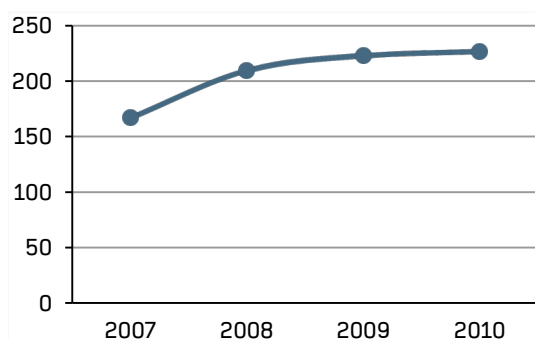
Målgruppen for værestederne og Runners er børn på 10 til 15 år. Så når vi ser på krimi-

nalitetsniveauet blandt de 15 til 25 årige er det for at undersøge, om der allerede nu kan spores en positiv udvikling hos unge, der tidligere har været brugere af værestederne.

Sammenlignes antallet af sigtelser på unge i aldersgruppen 15 til 25 år i året før helhedsplanen gik i gang 2007 med det nuværende niveau 2010 har der været en stigning fra 167 til 227 sigtelser. Stigningen sker især fra 2007 til 2008 og dermed skulle det være udtryk for, at effekten indfinder sig helt i starten af indsatsperioden. Igen skal det dog bemærkes, at værestederne i nogle af områderne har eksisteret igennem en længere årrække og at en effekt af nyoprettelsen af et værested i ét af områderne derfor ikke afspejles i det generelle kriminalitetsniveau for områderne samlet.

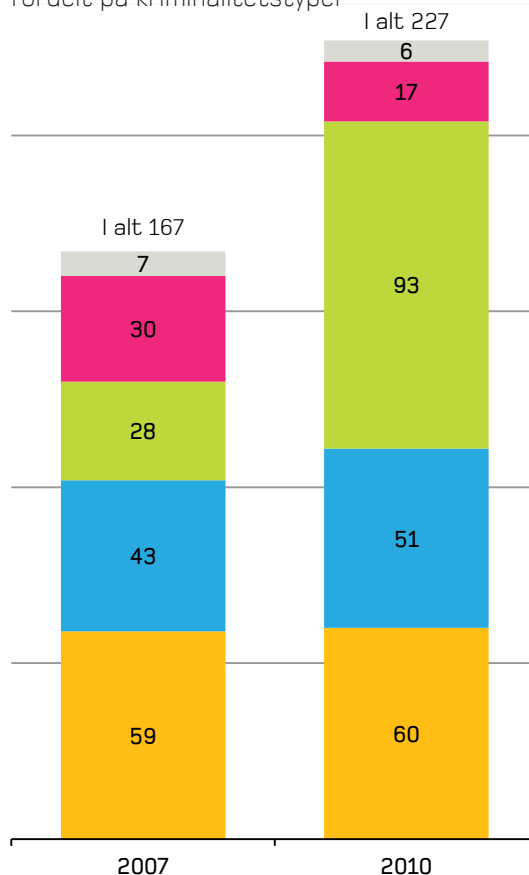
Sammenligner vi udviklingen i sigtelser med sammenligningsområderne (bilag 3) viser det sig, at kriminalitetsniveauet Sønderborg ligger højere end sammenligningsområderne, og det første år stiger tallet for Sønderborg.

Diagram 3.6: Antal sigtelser blandt 15-25årige i områderne i Sønderborg i perioden 2007-2010.

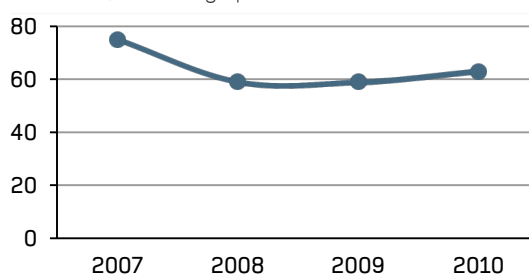
Når vi ser på hvilke typer af kriminalitet de unge sigtes for (diagram 3.7), er det især den alvorlige kriminalitet, der er sket en stigning indenfor. Så i store træk er der sket en negativ udvikling i kriminalitetsniveauet blandt de unge i Sønderborgområderne siden helhedsplanen gik i gang.

Diagram 3.7: Antal sigtelser blandt 15-25årige i områderne i Sønderborg i 2007 og 2010 fordelt på kriminalitetstyper

- Øvrige
- Personfarlig kriminalitet
- Alvorlig kriminalitet
- Mindre alvorlig kriminalitet
- Færdselsforseelser

Diagram 3.8: Antal sigtede 15-25årige i områderne i Sønderborg i perioden 2007-2010.

Der er dog sket et mindre fald i antallet af unge, som pålægges sigtelser, i perioden (diagram 3.8). Det kan tyde på, at der er lidt færre unge, der begår lidt mere kriminalitet nu end der var ved helhedsplanens start.

Når vi ser på udviklingen i kriminalitetsniveauet blandt de unge i områderne siden helhedsplanens start, er der altså ingen entydig effekt af aflæse. Antallet af anmeldelser og sigtede er faldet, mens sigtelser er steget. En årsag til det kan være, at arbejdet med de unge også var godt i gang før helhedsplanen blev igangsat. Således har de kommunale væresteder eksisteret i knap ti år, og de har allerede gjort en forskel. Den konklusion kan understøttes af Niels' udtalelser:

» Lige i øjeblikket er det en meget fornuftig gruppe, vi har med at gøre. Om det er en effekt af det arbejde, vi går og gør, det tror jeg helt sikkert. Det er også det jeg hører fra de helt store knægte, som kommer og siger deres mening om værestedet. At det virkelig har betydning. Fordi hvis der er nogle af de små, der er lidt utilbens engang imellem, så kan de jo ikke sige til mig, at de ringer efter deres storebror. For så siger jeg, at ham kender jeg og jeg har hans nummer. Skal vi ringe til ham med det samme? Det er rart nok at have den store viden til hele området. Det begynder også at virke ned ad til de yngre. Og der kan vi mærke effekten af at vi har været der en del år nu. De store drenge vil jo også gerne have, at vi skal synes godt om dem. [...] Og hvis de kan se, at nogle af deres mindre søskende er på vej et forkert sted hen, så er det rart nok at de lige kan få dem tilbage i den rigtige retning. Det gælder de fleste. Men der er nogle enkelte, der helst ikke skal være for meget i kontakt med deres ældre søskende. Generelt set har vi bevæget os i den rigtige retning.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne

Man kan måske sige, at det kan være svært at aflæse effekten endnu af det værested, som blev oprettet i forbindelse med helhedsplanen, men i Kuben, som efterhånden har eksisteret knap ti år, kan man begynde at se en effekt af arbejdet. Så det er måske noget, man også vil opleve i Kløvermarken på sigt.

En anden årsag til at vi ikke kan se et entydigt fald i kriminaliteten på det tidspunkt hvor helhedsplanen og dermed det

tredje værested gik i gang, kan være, at de her (endnu) ikke har fat i de mere hardcore drenge. Det kan være en forklaring på, at der er færre sigtede men flere sigtelser.

Endelig er det vigtigt at påpege, at det er en yngre gruppe, der arbejdes med i værestederne end dem, kriminalitetsstatistikkerne afspejler. Det er altså et meget forebyggende arbejde, der foretages, hvor det kan være vanskeligt at aflæse effekten i kriminalitetsstatistikkerne allerede nu. I helhedsplanen giver man udtryk for, at det er lykkedes at holde de 10-15 årige på rette spor, men når de er færdige med folkeskolen og ikke længere kommer i værestederne, sker der for nogen en negativ udvikling. For den aldersgruppe har der i en periode manglet gode tilbud. Det skal de helhedsorienterede gadeplansindsatser, som blev sat i gang i 2010 med midler fra det daværende Socialministerium, være med til at forbedre.

Opsamling på Sønderborg

I Sønderborg-områderne har de fået fat i en del af området unge i værestederne og opbygget en god relation. De unge drenge i Runnersprojektet har oplevet en positiv udvikling, hvor de er ude af kriminalitet og fastholdt i uddannelsessystemet. De positive resultater genfindes også for det område, hvor det seneste værested er opstartet, idet anmeldelser er faldet og trygheden er steget. Da der i den samme periode har været en styrket politiindsats, er det svært at tilskrive effekten kun til én aktivitet. For ungdomskriminaliteten er det svært at aflæse en effekt for Sønderborg områderne. Det kan skyldes, at der allerede har været to væresteder gennem flere år og at det er en yngre målgruppe, der arbejdes med.

Værested/netcafé i Askerød¹⁵

Askerød ligger sydvest for København i Greve Kommune. Der er i 2010 i alt 1455 beboere i Askerød. Heraf er 246 unge mellem 15 og 25 år.

Siden 2007 har der været en helhedsplan for Greve Nord – herunder Askerød. Der er pt. et bredt udbud af aktiviteter for de unge i Askerød – de fleste med Netcaféen som omdrejningspunkt. Af andre større aktiviteter under helhedsplanen kan nævnes en jobvejledning og en aktivitetskoordinator.

Inden netcaféen blev oprettet i 2009 var der en længere periode, hvor der havde været forskellige klubber og væresteder – både kommunale og boligsociale – for det meste uden voksenstyring. De blev gang på gang brændt ned. I hele 2008 var der ingen tilbud til de utilpassede unge. Hverken kommunen eller afdelingsbestyrelsen ønskede nye klubber, fordi de forrige var blevet brændt af.

Januar 2009 blev Janne Jønck ansat som børn og ungemedarbejder. Frem til oktober lavede hun en del opsøgende arbejde og fik skabt en relation til de unge, inden hun åbnede netcaféen. I starten arbejde hun hovedsageligt med 8 drenge på ca. 12 år, som af kommunens folk blev omtalt som minibloods eller smallgangsters. Janne mente ikke, de var så hårdkogte og begyndte i stedet at kalde dem mini supermænd og det vandt genklang i kommunen. I sommeren 2009 ville Janne også have fat i de ældre drenge på 18 til 25. Hun holdt blandt andet en grillfest for dem og tog dem med i Bonbonland. Efterfølgende tog hun fat i mellemgruppen – de 15 til 17 årige.

I oktober 2009 åbnede netcaféen, som nu i praksis fungerer som et værested. Den har åbent to dage om ugen fra kl.13.00 til 17.00. Greve Kommune har for nylig givet en ekstra bevilling, så Netcaféen kan udvide åbningstiden til 3 dage og 2 aftner om ugen. Netcaféen er besøgt af ca. 40 til 60 unge drenge i alderen 10 til 25 år.

En del af de unge er præget af store sociale problemer. Det handler blandt andet om, at deres forældre har PTSD, at de ikke passer deres skolegang, at de ikke har en afgangss-

eksamen fra folkeskolen og derfor ikke kan få arbejde. Derudover har flere af dem haft nogle voldsomme oplevelser, som ikke er blevet bearbejdet, og flere af dem er skillemissebørn. De er enten meget indadvendte eller meget udadvendte, og de er præget af store frustrationer. Desuden er de rigtig gode venner for hinanden, men gruppen lukker sig om sig selv. Askerød er deres hjem – og hvis deres bedste venner er kriminelle så bliver de det også lettere, og det er meget svært at komme ud af det. Endelig er der en del af de unge, som har en stor gæld.

Janne gør meget ud af at skabe en rar atmosfære i caféen. Hun bager boller og tager sig tid til at sludre med drengene. Derudover arrangerer hun ture og andre oplevelser med drengene, og hun står også for et konfliktløsningskursus for en lille skare af de unge drenge, så de får nogle ikke-voldelige redskaber til konfliktløsning.

Janne hjælper også mange af de unge med at få styr på deres økonomi. Nogle af dem har en gæld på mellem kr. 300.000 og op til 1 million kroner. De kan ikke selv overskue gælden. Derfor hjælper Janne dem til at få rentestop, nedsættelse af gælden og etablering af en afdragsordning, som de kan overholde. De kan også få hjælp til at få en Nem-ID, få hjælp til forskudsopgørelsen og med at få oprettet en net-bank, så deres regninger bliver betalt automatisk. Sidst men ikke mindst, tilbyder Janne at lægge et budget for dem, så de kan overskue deres økonomi.

Udover netcaféen er der som nævnt en jobvejledning i Askerød. Jannes gode kontakter til de unge betyder, at hun kan rekruttere i netcaféen og på den måde gøre et godt forarbejde i fht. jobvejledningen. Der er ikke mange, der er kommet i fuldtidsjobs, men mange har fået fritidsjobs. Jannes arbejde i Netcaféen spiller på den måde sammen med de andre aktiviteter i området. Og som Janne siger:

» Det enkelte menneske har stor betydning men kan ikke gøre noget alene.

Janne Jønck
Børn- og ungemedarbejder

Resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen

Som nævnt er Netcaféen besøgt af ca. 40 til 60 unge drenge. I Askerød er der 246 unge i alderen 15 til 25 år, hvoraf ca. 125 er drenge. Dvs. at Netcaféen er besøgt af knap halvdelen af områdets unge drenge. Ifølge Janne selv er det de mest kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge, der kommer i caféen.

Ifølge helhedsplanens resultatindberetning/selvevalueringsskema for 2010, har Janne skabt en god relation til 30 drenge i Askerød. Desuden er antallet af konflikter mellem drengene i caféen faldet til nul det seneste år. Den gode relation til drengene kan eksemplificeres med nogle beskrivelser fra Bente og Jannes side:

» Vi kan se en ændring i drengenes opførsel. Før – i starten af netcafé-tiden – den måde drengene kom ind på. Truende – uden at vide de var det. De maste sig ind gennem døren og ofte flere ad gangen. Nu ringer de på og spørger om Janne er der. De har fået nogle flere koder på, hvordan man opfører sig. Før måtte man kun lukke én ind ad gangen. De var "uopdragne". Vi mødte dem altid meget venligt og var serviceminded. Samtidig har vi sat nogle klare grænser for, hvordan man opfører sig i caféen og på områdekontoret. Nu kender de grænserne. De kommer også og spørger efter Janne, når de keder sig.

Bente Larsen
Sekretariatsleder

» I går havde jeg en flok til at hænge ud på områdekontoret. I gamle dage ville jeg have skyndt mig at låse dørene ind til alle kontorerne, men det gjorde jeg ikke i går.

Janne Jønck
Børn- og ungemedarbejder

Janne fortæller også at hun har observeret, at de unge nu tør at fortælle hinanden, hvis de har problemer. Dels fordi de er blevet ældre og dels pga. alle de snakke de har haft i netcaféen. Janne har for eksempel talt meget om, hvilke konsekvenser det har for drengene, når de laver ballade i Askerød. Det kan betyde at stedet og de selv bliver stig-

matiseret og det kan påvirke deres fremtidsmuligheder negativt: "Man pisser ikke i egen gård". Konsekvenserne er gået op for dem, de tager ansvar og reflekterer mere.

Ifølge Janne var det i 2007-2009 ca. 20 unge drenge, der udgjorde den hårde kerne. De var misbrugere og en del var i farezonen for at blive kriminelle. Nu er der sket en udvikling for disse 20 unge. Det har en afsmittende effekt hos småbrødrene, og der er derfor ikke de samme problemer med dem. Dem, der nu er i farezonen, har de ældre brødre, som nu er blevet positive rollemodeller.

Janne henviser også unge til jobbutikken, hvor 150 unge ifølge selvevalueringen i alt har deltaget i aktiviteter. 50 af disse unge er startet i job eller uddannelse. Heraf har 10 haft en personlig mentor.

Effekten på kriminalitetsniveauet i Askerød

Når vi ser på kriminalitetsniveauet i Askerød kan vi se, at der er sket et kraftigt fald i den borgervendte kriminalitet siden Janne Jønck gik i gang med sit arbejde, fra 184 til 122 anmeldelser. Her peger Janne selv på, at en medvirkende forklaring er, at politiet i en periode var gode til at få fat i den enkelte unge, og at der ikke er den samme bande-kriminalitet i Askerød, som der var tidligere. Men det er dog bemærkelsesværdigt, at det falder så drastisk fra Netcaféen og Jannes arbejde går i gang, og at der sker en stigning i 2008, hvor der ikke var tilbud til de unge.

Diagram 3.9: Antal anmeldelser for borger-vendt kriminalitet i Askerød i perioden 2005-2009

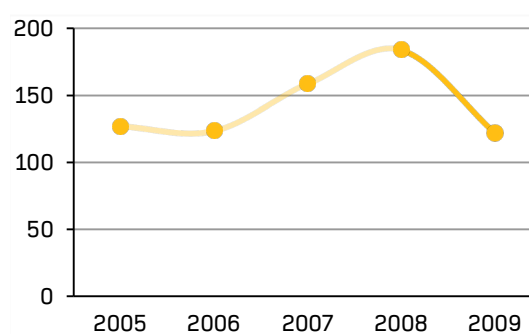
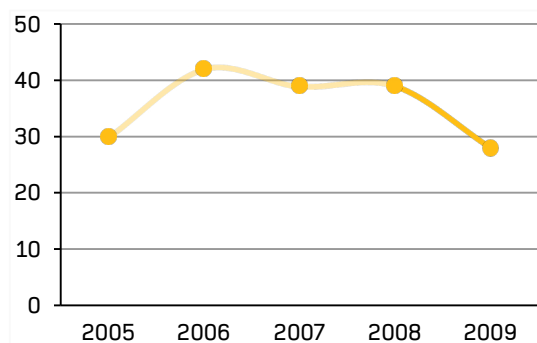

Diagram 3.10: Antal anmeldelser for hærværk i Askerød i perioden 2005-2009

Ser vi på antallet af anmeldelser om hærværk, er det også faldet i perioden fra Janne startede sit arbejde. Sammenlignes antallet i 2008 (året før netcaféen åbnede) med antallet i 2009 er der sket et fald fra 39 til 28 anmeldelser. Ifølge statusrapporten for Greve Nord Projektet 2010, er udgifterne til hærværk fortsat faldende. For Askerød lå udgifterne i 2009 på ca. 1.3 mio. kr. (primært i starten af året). I 2010 vurderes at være brugt ca. 500.000 kr. Ser vi på kriminalitetsniveauet i forhold til sammenligningsområderne, som er på et jævnt niveau, ligger Askerød højere både for borgervendt kriminalitet og hærværk og har et fald i 2009. Det underbygger vurderingen af, at lokale forhold spiller ind på udviklingen i Askerød.

Omgivelserne kan også mærke forbedringerne. Ifølge Status for Greve Nord Projektet (GNP, 2010: 3) er beboerne og afdelingsbestyrelsen i Askerød så glade for projektets arbejde, at der er bevilget 450.000 kr. til en ombygning af Stamhuset, således at projektets netcafé kan få bedre vilkår. Desuden har Greve Kommune som nævnt ydet en ekstra bevilling, så netcaféen kan udvide åbningstiderne.

Effekter på ungdomskriminaliteten i Askerød

En indikator, der udtrykker kriminalitetsniveauet blandt de unge i området er antallet af sigtelser, som pålægges beboere i aldersgruppen 15 til 25 år. Sammenlignes antallet af sigtelser blandt unge i alderen 15-25 år i året før opstart (2008) med den seneste opgørelse i 2010 er der sket et fald fra 170

til 87 sigtelser. Sættes tallene over for sammenligningsområderne (bilag 3), tyder det på at der er tale om en lokal udvikling i Askerød, da niveauet ændrer sig løbende i Askerød og slutter med et fald i 2010.

Diagram 3.11: Antal sigtelser blandt 15-25årige i Askerød i perioden 2005-2010.

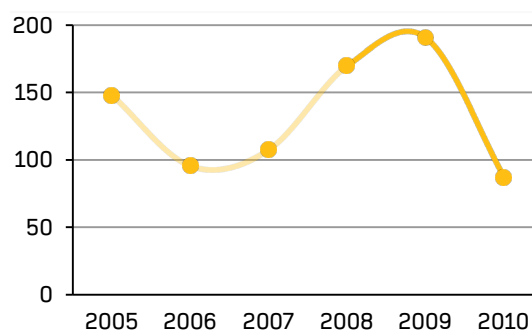
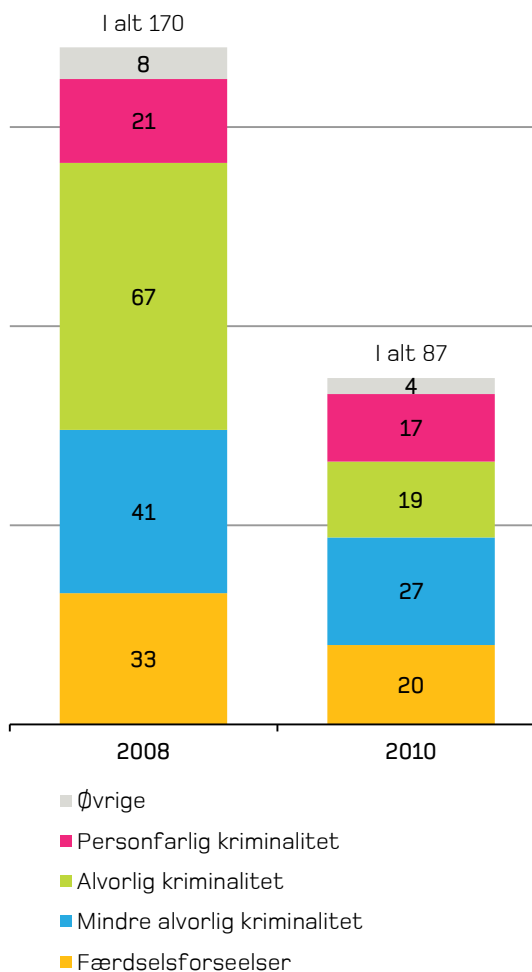

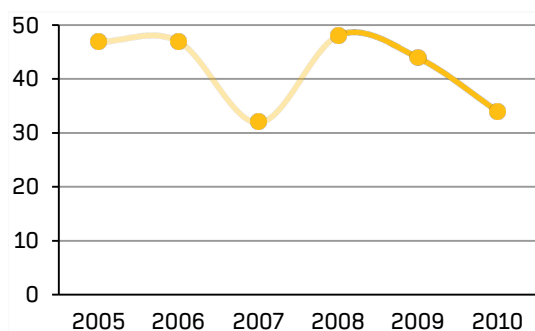
Diagram 3.12: Antal sigtelser blandt 15-25årige i Askerød i 2008 og 2010 fordelt på kriminalitetstyper

Her er det interessant også at kigge på, hvilken type af kriminalitet, de unge sigtes for. I alle typer af kriminalitet er der sket et fald, men det største fald er sket indenfor den alvorlige kriminalitet, hvor antallet i 2008 var 67 overfor 19 i 2010.

Når vi ser på antallet af unge, der får en eller flere sigtelser, kan vi se, at der også her er sket et fald – dog ikke så drastisk som i antallet af sigtelser. Antallet af unge sigtede falder allerede i 2009, hvorimod faldet i antal sigtelser først sker i 2010.

Diagram 3.13: Antal sigtede 15-25årige i Askerød i perioden 2005-2010.

Opsamling på Askerød

Netcaféen i Askerød skaber kontakt til en stor del af de unge drenge i området, og der sker en positiv udvikling i de unges adfærd. Jobbutikken, som Janne henviser de unge til, har også gode resultater, idet en tredjedel af de unge som deltager er kommet videre i job eller uddannelse. De positive resultater genfindes også i kriminalitetsniveauet for området og for ungegruppen. Der må tages forbehold for at der er så få år at aflæse effekten i, men den negative udvikling er indtil videre bremset mærkbart. Det giver begyndende tegn om en positiv effekt.

Opsamling: resultater og effekter af aktiviteterne i de tre caseområder

De tre aktiviteter skaber gode resultater. De tilbyder et alternativ til gadelivet. De får skabt en relation til de unge og kan påvirke dem i en positiv retning. De får unge med plettet straffeattest i arbejde og uddannelse. Alt sammen resultater og kortsigtede effekter, som på sigt kan være med til at forbedre mulighederne for de unge og mindske kriminaliteten i boligområderne.

I Askerød har man siden starten af 2009 fået de unge ind fra gaden og formået at fastholde dem i netcaféen. Der er sket en positiv adfærdændring hos de unge i netcaféen. Jobbutikken, som Janne henviser de unge til, har også gode resultater, idet en tredjedel af de unge som deltager er kommet videre i job eller uddannelse. De positive resultater genfindes også i kriminalitetsniveauet for området og for ungegruppen, hvor en negativ udvikling indtil videre er bremset mærkbart.

I Sønderborg har værestederne også formået at opnå kontakt til en del af de kriminalitetstruede børn og unge i området. Derudover har man kørt et mere intensivt lomme pengeprojekt for en mindre gruppe udsatte drenge. Resultatet er, at drengene er på rette spor og alle er gået i gang med en ungdomsuddannelse. De positive resultater genfindes også for det område, hvor det seneste værested er opstartet, idet anmeldelser er faldet og trygheden er steget. Da der i den samme periode har været en styrket politiindsats, er det svært at tilskrive effekten kun til én aktivitet. For ungdomskriminaliteten er det svært at aflæse en effekt for Sønderborg områderne under ét. Det kan skyldes, at der allerede har været to væresteder gennem flere år og at det er en yngre målgruppe, der arbejdes med.

I Blågårdsgadekvarteret er det bare i 2010 lykkedes at få 87 unge – heraf 30 med en plettet straffeattest - udsluset til fritidsjob, beskæftigelse eller uddannelse. Her formår man altså at styrke motivationen hos de unge, styrke de unge i deres ønsker og at finde virksomheder, der vil tage de unge ind – også når der er pletter på straf-

feattesten. Hvorvidt disse resultater har en effekt på kriminaliteten i området står lidt mere uklart. For anmeldelser er der ikke en entydig tendens, og udviklingen afspejler i høj grad sammenligningsområderne. Der er til gengæld sket et fald i ungdomskriminaliteten, idet der både er sket et fald i antal sigtelser, antal sigtede og i alvorligheden af kriminaliteten. Hvorvidt det er en effekt udelukkende af VSJ er dog svært at afgøre, idet der i samme periode har været andre aktiviteter i gang for den samme målgruppe.

I alle de tre helhedsplaners arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge kan vi altså se nogle positive resultater. De har fat i deres målgruppe og de formår at rykke ved de enkelte drenge, de er i kontakt med. På baggrund af den relativt positive udvikling vi ser i to af områderne og på baggrund af andre undersøgelser, som peger på relevansen af at arbejde med at forbedre de unges uddannelses- og beskæftigelsessituation og nedbringe deres gadeorienterede livsstil, er det sandsynligt, at aktiviteterne (i samspil med andre aktiviteter) kan påvirke kriminalitetsniveauet.

8 Liste over sammenligningsområder findes i bilag 3. Den geografiske fordeling ses på kortet på side 11.

9 Afsnittet bygger på projektbeskrivelsen og på interviews med Stig Laursen.

10 Opgjort for år 2010.

11 Afsnittet bygger på projektbeskrivelser, pjecer om værestederne og Runners, samt interviews med leder af netværkssekretariatet Mia Jauernik, leder af værestederne Nils O. Rasmussen og værestedsmedarbejder Ken Poulsen.

12 Siden 2010 har helhedsplaner haft pligt til at indberette resultater til Landsbyggefonden ved brug af et indberetningsskema, som CFBU har udarbejdet. CFBU behandler resultaterne og indtaster dem i en database. For yderligere forklaring se bilag 1.

13 Følgende anmeldelseskategorier indgår i tallene: Indbrud, tyveri, brugstyveri, hærværk, vold og chikane/trusler. Tallene er fra Tryghedsundersøgelse Kløver-Hvedemarken februar/marts 2010 udgivet af Netværkssekretariat for sundhed og trivsel i boligområderne, Sønderborg Andelsboligforening og Sønderborg Kommune.

14 Tryghedsundersøgelse Kløver-Hvedemarken februar/marts 2010 udgivet af Netværkssekretariat for sundhed og trivsel i boligområderne, Sønderborg Andelsboligforening og Sønderborg Kommune.

15 Beskrivelsen er baseret på projektbeskrivelser, selvevalueringskemaer, statusdokument for Greve Nord Projektet 2010 og interviews med Bente Larsen, sekretariatsleder i Greve Nord Projektet, og Janne Jønck, børn- og ungemedarbejder i Askerød.

Metoder i arbejdet med de unge

Fremgangsmåden i arbejdet med kriminalitetstruede unge er vigtig for at kontakten skabes. De boligsociale medarbejdere peger på hvad de ser som årsager til de gode resultater.

Som de forudgående kapitler dokumenterede, har arbejdet med de unge i de tre boligområder givet gode resultater. Et helt gennemgående fællestræk i projektlederne og projektmedarbejdernes forklaringer på, at de har fået så godt fat i de unge i deres boligområder er for det første, at de skaber et attraktivt alternativ til gaden og for det andet, at de tilbyder en god og anerkendende voksenkontakt til de unge. I dette kapitel vil vi se lidt nærmere på de metoder, man i projekterne peger på som årsager til de gode resultater.

Det attraktive alternativ til gaden

Som tidligere nævnt er der en dokumenteret sammenhæng mellem en gadeorienteret livsstil og risikoen for at blive kriminel. Derfor er det sandsynligt, at et fokus på at få de unge ind fra gaden kan virke kriminalpræventivt på sigt. Men hvordan skaber man et tilbud til de unge, som er attraktivt nok til, at de vil benytte sig af det?

De tre eksempler viser, at der er forskellige måder at gøre det på. I Sønderborg og Askerød er det værestederne, der har godt fat i de unge. Kendetegnende for værestederne her er dels at de tilbyder nogle aktiviteter, som falder i de unges smag og dels at værestederne kan være de unges fristed. Der skal være nogle tilbud som de unge ikke kan få derhjemme. Som Nils O. Rasmussen fortæller:

» Det der gør værestedet attraktivt er, at det er gratis. Det er meget vigtigt. Vi har alle de ting, de gerne vil have. Vi har müsli og kold mælk. Det er der mange, der lige kommer ind og får. De kan sidde og spille computer. Vi har en printer der virker. Det er et fristed hvor de kan sidde uden hele tiden at blive mødt med kritik eller pligter.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne, Sønderborg

I Askerød gør Janne Jønck meget ud af at skabe en hyggelig atmosfære i Netcaféen. Bager boller og hygger om drengene og giver dem omsorg, fordi, som hun siger: "Det tror jeg ikke, der er nogen, der gør for dem derhjemme." Samtidig hjælper hun de unge,

når de vil have hende til at gå ind i nogle af de problematikker, de oplever. Her lægger hun stor vægt på, at når de unge beder om hjælp, så handler hun med det samme.

» De har altid været vant til voksne som har lovet dem at handle, men som aldrig lige fik gjort det.

Janne Jønck
Børn- og ungedarbejder, Askerød

I Blågården er det netop det at kunne tilbyde den unge en konkret og hurtig handling, som er der lægges vægt. Det er ikke så meget den langvarige relation og påvirkning af den brede sociale adfærd, der er i fokus her, som det er i de to andre eksempler. Derimod har man fokus på at støtte den unge i at komme videre i livet i forhold til uddannelse og job. Så her er projektet i sig selv ikke et alternativ til gadelivet, men projektet er et springbræt til at komme væk fra gaden. Det særligt attraktive for de unge i VSJ er, at der er en hjælp og en støtte klar lige så snart den unge er motiveret for at ændre på nogle forhold i deres liv – og komme ud og finde et arbejde eller en uddannelse.

» Det er vigtigt, at når de kommer til os og beder om hjælp, så skal de rent faktisk føle, at de bliver hjulpet, at der er en handling. Vores tid hvor vi bare sidder og snakker og laver cv, den skal virkelig forkortes. Der skal ske noget.

Stig Laursen
Projektleder Vi Skaber Job, Nørrebro

Det attraktive alternativ til gaden kan altså have forskellige former og kan gøres på flere måder. Det afhænger sandsynligvis også af målgruppen, hvor konkrete handlingstilbud, man kan have. Hvor nogle unge har brug for et frirum er der andre, der har brug for hjælp til en konkret handling. De helt konkrete tilbud i de tre områder – etableringen af et fristed og skabelsen af et hyggeligt og meningsfuldt alternativ til at "hænge ud" på gaden - er ét aspekt af forklaringen bag de gode resultater i de tre eksempler. Et andet aspekt er den gode voksenkontakt. Og her er der flere fællestræk i de tre eksempler.

En god relation mellem den unge og den voksne medarbejder anses som en for-

udsætning for at tilbuddet (værestedet, jobvejledningen, lommepegeprojektet) bliver attraktivt nok for de unge. Samtidig er det en forudsætning for, at der for alvor kan rykkes ved den unge – at man kan påvirke den unges adfærd. Her peger medarbejderne i de tre områder samstemmende på en anerkendende tilgang til de unge. Anerkendelse, tillid, tid, forståelse og respekt er ord, de alle bruger til at beskrive deres tilgang til de unge.

”Jeg mener, at hvis man virkelig aktivt bruger den anerkendende metode, er der stor sandsynlighed for, indsatsen lykkes.

Stig Laursen
Projektleder Vi Skaber Job, Nørrebro

”Det handler om at forstå drengene – hierarkiet. Forstår man ikke det, kan man komme til at gøre mere skade end gavn. [...] Det betyder ikke så meget om det er en netcafé eller en Taekwondoklub. Det er tilgangen til de unge, der er afgørende. Man skal ville de unge. Oprigtigt!

Janne Jønck
Børn- og ungemedarbejder, Askerød

Anerkendende relationer – i litteraturen

Den anerkendende tilgang vækker i høj grad genklang i det socialfaglige felt. For mange, der arbejder professionelt med mennesker – på det sociale område – er relationsarbejde, empowerment og anerkendelse gennemgående nøgleord. En lang række fagfolk fra forskellige faglige retninger har igennem tiderne argumenteret for, at anerkendelse er en forudsætning for menneskelig udvikling, og at anerkendelse i relationer er en forudsætning for at kunne påvirke i en positiv retning. Litteraturen om den anerkendende tilgang er baseret på erfaringer og teorier – og altså ikke på effektstudier. På trods af det, er der stor opbakning på feltet til en opfattelse af, at den anerkendende tilgang til de unge er alfa og omega for, om man kan komme tæt nok på til at kunne påvirke den unge.

Anerkendelse er et velkendt og omdiskute-

ret teoretisk begreb, både indenfor psykologien og filosofien. Der er bred enighed om, at det at blive anerkendt af sine omgivelser har en stor betydning for det enkelte individ og dermed er afgørende for om man har mulighed for at udvikle en positiv personlig identitet, men også for om man er i stand til at betragte sig selv som et ligeværdigt medlem af samfundet (Honnet, 2006: 12).

Ifølge Lis Møller, som er lektor i psykologi ved pædagogseminaret i Aalborg, og som har mange års erfaring med supervision af professionelle i pædagogisk og socialt arbejde, sker anerkendelse i samspil og relationer mellem mennesker. Hun mener, at betingelserne for trivsel og udvikling er den måde mennesker er sammen på, og for mennesker der arbejder med mennesker, har dette en afgørende betydning for indsatsens kvalitet. Hun fremhæver flere forskningsresultater der dokumenterer, at den gode relation imellem ”den der hjælper og den der skal hjælpes” er det vigtigste værktøj. Den gode relation er baseret på, at parterne har en interesse for hinanden, ligesom den bygger på tillid, accept og respekt (Møller, 2008: 43).

I forlængelse heraf viser socialministeriets undersøgelse af DASK-kampagnen (Drop Afmagten Skab Kontakten), at det er vigtigt at socialarbejdere fokuserer på at ”vække” ressourcerne i de udsatte unge, gennem en anerkendende og troværdig relation. Her er det alfa omega at socialarbejderen tør blive betydningsfuld for den unge, ved at indgå i en personlig relation (Malmborg, 2001: 20).

Lis Møller fremhæver, at anerkendelse og anerkendende relationer ikke nødvendigvis forudsætter enighed. Hun mener at det, det handler om, er at fastholde den anden som en autoritet i forhold til sine oplevelser, værdier og følelser, også selvom om de overhovedet ikke ligner ens egne (Møller, 2008: 17). DASK-undersøgelsen peger ligeledes på, at enighed ikke er det samme som anerkendelse, men hvis ”projektet” skal lykkes, er det en forudsætning først at opbygge den gode relation, inden ændringerne kan ske.

Laura Gilliam har i 2009 udgivet en ph.d. afhandling om etniske minoritetsbørns identitetskonstruktioner i skolen. En vigtig pointe

fra hendes side er, at mødet og kommunikationen med andre mennesker er med til at skabe børnenes selvforståelse, hvilket igen har betydning for deres handlinger. Derfor peger hun på, at en anden måde at kommunikere med og om de unge på i sig selv kan være med til at skabe rum for en anden selvforståelse blandt de unge og dermed for andre handlingsmuligheder.

I litteraturen er nøgleord om det socialfaglige arbejde med udsatte unge: anerkendelse, tid, tillid, forståelse, fokus på ressourcer og "at ville de unge". Vi forventer, at det derfor er aspekter, som har generel interesse – også for det boligsociale arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge. I det følgende vil vi illustrere forskellige aspekter af den måde den anerkendende tilgang anvendes i det boligsociale arbejde med unge kriminelle eller kriminalitetstruede i de tre områder – og så håber vi, at det kan inspirere til arbejdet med unge i andre udsatte boligområder.

Det tager tid at vinde tillid

I de tre cases peges der generelt på, at en forudsætning for at kunne påvirke de unge er, at man har skabt en tillidsfuld relation til de unge. Man kan ikke første dag i værestedet gå ind og løfte pegefingern og irettesætte de unge. Det kan til tider ligefrem skabe en modsat reaktion. Derfor er det afgørende, at man tager sig tid, at man viser respekt for den unge og at man interesserer sig for og prøver at forstå den unge.

» Det med at være et sted i mange år, man får nogle ting lidt halvgratis serveret, fordi man er et kendt ansigt. Og hvis man så opfører sig forholdsvis fornuftigt, så får man en masse goodwill hen ad vejen. Det at have nogle oplevelser sammen og det at de føler at de kan stole på én. At de har en oplevelse af at ham Nils eller Ken vil noget godt for mig. Det er nogle små byggesten, der stille og roligt bliver lagt ovenpå hinanden.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne, Sønderborg

I Askerød brugte Janne et halvt års tid på

at skabe gode relationer til de unge, inden hun åbnede Netcaféen. For hende var det afgørende, at der var skabt en tillidsfuld og respektfuld relation, inden værestedet åbnede, fordi det gav hende et bedre fundament at opbygge værestedet på og bedre muligheder for at kunne håndtere de unge i værestedet. Som noget af det første arrangerede hun en grillaften for de unge. En aften, som tillægges stor betydning både af Janne selv og af drengene. Grillaftenen gav drengene en følelse af, at Janne gør noget ekstra. Hun er interesseret i dem og bruger tid på at 'lære dem at kende'.

» Der var hun bare deroppe [ved grillaftenen] to tre timer og lære os at kende, sidde og snakke med os og hygge. På den måde giver det et tættere bånd. Man holder mere af hende, når det er sådan en person, hun virkelig vil det. Hun kan lide dem, der er der, og de kan lide hende.

Ung beboer i Askerød

Værestedsmedarbejderne i Sønderborg og Askerød fokuserer således på, at en forudsætning for en god relation til de unge er det, man kunne kalde "en langvarig relation", hvor den voksne stille og roligt kan gå ind og påvirke den unges adfærd.

I Blågården er der ikke fokus på en langvarig relation. Her handler det om at kunne få den unge videre i job, fritidsjob eller uddannelse forholdsvis hurtigt. Alligevel peger Stig i flere omgange på, at det er afgørende for succes, at man tager sig tid til den enkelte unge. En langvarig relation er altså ikke en forudsætning her, men at man sætter sig ned og giver sig god tid til at lytte til den unge anses som helt afgørende.

» Metoden er ikke svær. Det handler bare om at tage sig tid. Hele pointen er, at vi har tid til at lytte til den unge. [...] Samtaleteknisk bruger vi de redskaber, som mange gør. Vi lytter. Det, der adskiller os, er, at vi har tiden. At vi vælger at bruge tiden. At vi har mulighed for at bruge tiden. Vi lytter. Vi anerkender den unge. Og så fortæller vi, hvilke muligheder der er.

Stig Laursen
Projektleder Vi Skaber Job, Nørrebro
Også i Sønderborg fortæller Nils O. Rasmus-

sen, at de gør meget ud af at forstå og lytte til de unge:

” Ja, det er fair nok at vi også lytter til dem. De er forskellige alle sammen og de kan også have haft en dårlig dag. Så selvom vi har ens regler, så lytter vi også til dem. Vi accepterer at deres problemer fylder noget i deres liv. Det tror jeg de værdsætter.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne, Sønderborg

At bruge tid på den enkelte betyder også, at man bruger tid på at forstå den enkeltes særlige situation og at man tager deres oplevelser alvorligt. Samtidig er det også vigtigt at finde og følge op på deres motivation.

” Man skal have åbenheden og fortælle de unge om deres muligheder. Prøve at fastholde den unge. Man fanger de unge, når de siger, der er noget, de godt kunne tænke sig. Så reagerer vi hurtigt på det og får lavet en plan med dem med det samme. Fastholder dem i deres motivation for at ændre på noget.

Stig Laursen
Projektleder Vi Skaber Job, Nørrebro

I litteraturen om anerkendende relationer er det da også en central pointe, at det at blive hørt og set, som det man er, er ganske afgørende for, om der kan bygges en tillidsfuld relation og ikke mindst for, om man kan lade sig påvirke af den voksne.

Fokus på det gode i drengene – og at ville de unge

Et andet gennemgående træk i det boligsociale arbejde med de unge i de tre områder er, at der er fokus på det gode i den enkelte. Det kommer især til udtryk i Sønderborg og i Askerød, men dog på lidt forskellige måder. I Sønderborg belønner man altid god opførsel og forsøger at gøre de gode drenge til rollemodeller. Man kontakter også forældre for at fortælle dem om deres børns succeser.

” Denne her metode med at belønne de gode børn, det kan godt virke. Hos os har vi nogle lillebrødre med nogle slem-

me storebrødre, hvor lillebrødrene er nogle gode drenge. Helt atypisk. At tilgodese dem og fremhæve dem som gode rollemodeller, det har betydning. Hele tiden tage udgangspunkt i de gode unger. For alle vil gerne være de gode unger og hvis de kan se, det kan betale sig, så er der rigtig mange gode unger lige pludselig. Frem for hvis man hele tiden kun ser dem, der laver ballade.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne, Sønderborg

I Askerød er det snarere en vedholdende tro på det gode i drengene, og tilgivelse når de alligevel kommer til at dumme sig. I caféen og i arbejdet med drengene etablerer Janne en ramme, der ikke er problemorienteret, og som ikke handler om problematiske drenge, men derimod om søde drenge. Hun ser ikke drengene som kriminelle, men som søde drenge, der nogle gange begår kriminalitet. Hun tror på det gode i dem, og derfor begynder de også selv at tro på det. Det kommer til udtryk her, hvor et par af drengene er blevet spurgt, hvorfor de tror, at Janne arbejder i caféen:

” Det er nok fordi, hun kan godt lide at arbejde med unge, tror jeg. Helt klart. Det ser sådan ud.

Dreng 1, Askerød

” Og fordi hun har set fornuften i os drenge ude fra Askerød af. Hun kan godt se, vi ikke er sådan nogen håbløse drenge. [...] Det er ikke fordi, vi er sådan nogle dumme uvidende drenge, der bare vil smadre ting, eller render rundt. Der er virkelig et eller andet, der ødelægger det for os ikk. Det, tror jeg godt, hun kan se.

Dreng 2, Askerød

” Måske kan hun se, der er håb i nogle af os.

Dreng 1, Askerød

Drengene oplever, at Janne ser håb i dem. Hun ser mere end ballade og kriminalitet, hun ser også søde drenge med potentiale. Når de unge drenge i Askerød altid bliver opfattet og italesat som ”små gangsters” eller ”hårde rødder”, så vil de også med tiden opfatte sig selv på den måde og handle derefter. Omvendt, når drengene bliver mødt

med en anden tilgang, kan det med tiden skabe rum for en anden selvforståelse og dermed også for andre handlemuligheder. Det er netop det, Janne gør, når hun vedvarende behandler drengene som søde drenge, der skal have noget omsorg.

Når Janne bager og smører boller til drengene, handler det for drengene om, at hun yder noget ekstra for dem. Det indikerer, at hun virkelig vil drengene, og det betyder, at de får et særligt forhold til hende og vil behandle hende godt. Én af drengene fortæller:

]] **Jeg ved ikke lige, hvordan jeg skal forklare det, men det sender et signal, at hun gør så meget. Helt klart. Det gør det for mig. [...] Jeg kan garantere for, når hun gør så meget, så får du et signal hundrede procent. Så kan du ikke tillade dig fx at lave noget dårligt over for Janne eller et eller andet i klubben.**

Ung beboer i Askerød

Samtidig fortæller Janne, at hun er meget vedholdende i den måde, hun møder drengene på. Hun bliver ved med at give dem opmærksomhed og forståelse, også når de har fejlet.

I værestederne i Sønderborg er der også altid plads til de unge – også selv om de tidligere har dummet sig. Hvis de laver ballade i værestedet, kan de dog risikere at blive smidt ud. Men der vil altid følge en forklaring med og så er de velkomne igen dagen efter.

Når den gode relation er på plads, kan man udfordre og stille krav

Det er gennemgående for medarbejderne i de tre områder, at de oplever, at når man skaber tillid til de unge, når man lytter og anerkender de unges behov og oplevelser, så er det muligt at arbejde med at få de unge til at forstå konsekvenserne af deres handlinger. Når der er oparbejdet en gensidig respekt, er de unge lydhøre overfor den voksnes synspunkter og krav.

]] **At man har været længe i værestedet betyder, at det er nemmere f.eks. at komme og sige til de unge: Nu skal I dele de her ud og det skal bare være inden**

weekenden. Det er nemmere at komme og sige sådan nogle ting, når man allerede har bygget noget tillid og en god relation op. Gensidig respekt. [...] Og så på et tidspunkt hvis man har en uheldig episode, så kan man godt give en ordentlig skideballe og så er det godt igen bagefter. Men starter man med at komme ud i et nyt værested og give en skideballe og regner med, at man bare kan køre videre bagefter. Det kan godt være lidt svært.

Nils O. Rasmussen
Leder af værestederne, Sønderborg

I Askerød har Janne opbygget en relation til drengene, som betyder, at hun kan tillade sig at ringe og "tjekke" op på dem og i det hele taget får lov til at komme tæt ind på livet af de unge og give dem støtte. Her peger en af de unge drenge på, at det netop er hendes tilgang til de unge, der betyder, at de får lyst til at snakke med hende og tage imod hendes gode råd.

]] **Hun lytter, hun kommer med nogle råd, og hun virker, som om hun godt vil høre det. Det er ikke bare jaja, nåh okay, fint, Hun er virkelig interesseret. Så får man lyst til at fortælle. Også fordi man har en "mor" på en eller anden måde ik?**

Ung beboer i Askerød

Der er ingen modsætning i at være anerkendende og samtidig udfordre den unge. Som både Lis Møller og DASK-undersøgelsen påpeger, behøver man ikke at være enig for at anerkende den anden. At udfordre de unge kan være i forhold til deres holdninger om for eksempel begivenheder i udlandet eller politiske udmeldinger herhjemme. Det kan også handle om at udfordre de unge i deres syn på, hvad der er rigtigt og forkert og ikke mindst, hvordan det påvirker dem at vælge den forkerte handling.

I Sønderborg diskuterer man og udveksler synspunkter for at udfordre de unge og udvide deres horisont.

]] **Vi er rollemodeller og vi har kva uddannelse osv. nogle redskaber at gøre godt med og vi har stedet. Og hvis vi får skabt en god atmosfære, hvor vi får snakket om tingene. Hvis der er noget omkring**

politik, DF eller noget nede i Israel, så snakker vi om det. Det vil ungerne gerne. De vil gerne høre nogle andres holdninger end kun forældrene. Det er i hvert fald én af mulighederne.

Nils O. Rasmussen

Leder af værestederne i Sønderborg

Der lægges også vægt på at gøre de unge bevidste om konsekvenserne af deres handlinger og om, hvordan de selv kan påvirke deres muligheder. Nils fortæller videre om "one step up":

» Vi kører et princip hos os, der hedder one step up. Det handler om, at hver eneste dag, så træffer man nogle valg. Og man skal forsøge at træffe det rigtige valg hver gang. Træffer man det rigtige valg kører man et tak op ad en stige. Og det sjove er at være oppe øverst på stigen, for det er her de fede stillinger er, og de søde piger, respekten fra ens forældre, respekten fra samfundet. Men man kan lynhurtigt komme til at træffe nogle forkerte valg og gå med de forkerte og så kommer man længere og længere ned. Og hernede er der lavstatus og det er forfærdeligt at være dernede. [...] Så de hele tiden forsøger at træffe de rigtige valg.

Nils O. Rasmussen

Leder af værestederne i Sønderborg

I Askerød udfordrer Janne også drengene på deres holdninger og lægger ikke skjul på sine egne. Blandt andet har hun brugt meget energi på at få dem til at forstå konsekvenserne af deres handlinger. Hvis hun tager nogle drenge i at køre rundt på en stjålet knallert i området, standser hun dem og gør dem opmærksom på, hvilke konsekvenser det kan få for dem, hvis de bliver taget af politiet. Ofte ender det med, at hun får lov til at aflevere knallerten til ejermanden eller politiet. Hun har også gjort meget ud af at fortælle drengene om, hvilken betydning det har for deres egen fremtid, hvis Askerød får et for dårligt ry – og at deres opførsel har stor betydning for det. Derudover har hun gjort meget ud af, at forklare de ældre drenge, hvilke konsekvenser det har for deres små brødres udvikling, når de bliver opdraget af de større brødre gennem voldelige handlinger. Hun er også i gang med et

kursus for nogle af dem, hvor de får andre redskaber til at løse deres konflikter med – så de dermed sjældnere tyr til vold.

Også Stig Laursen på Nørrebro udfordrer drengene i deres holdninger:

» Vi går også ind i en dialog med den unge omkring deres opfattelse af hvordan arbejdsmarkedet ser ud, og diskuterer også de fordomme, de kan have om deres (manglende) muligheder på arbejdsmarkedet. Nogle gange er det rigtigt og andre gange ikke. Vi stiller kritiske spørgsmål til dem og siger også til dem, at de må kigge på sig selv – deres attitude og hvordan andre (en arbejdsgiver) vil opfatte dem. [...] Men vi taler også med de unge om, at det er noget rod med den straffeattest. [...] Det bruger vi meget tid på at få noget forståelse ind om det. Når man er ung teenager kan man ikke helt forstå det. Og når det så pludselig går op for dem, at det kan få nogle store konsekvenser. Shit noget lort. Så kommer skammen og følelsen af nederlag. Og der er vores pædagogiske tilgang at konfrontere den unge med det og tale om det. Og sige ja, det er vilkårene. Det må du så arbejde ud fra. Du må også gerne mene og gøre noget andet, men det er med det udgangspunkt, vi kan hjælpe dig. Så vi forsøger at bevidstgøre de unge om, at de har ansvar for deres handlinger, og støtter dem samtidig i den svære proces.

Stig Laursen

Projektleder Vi Skaber Job, Nørrebro

På den måde udfordrer de drengenes opfattelser og kan være med til at påvirke deres opførsel uden egentlig at løfte en fordømmende pegefinger. Samtidig er det centralt for alle tre projekter, at de arbejder med at få de unge til selv at tage ansvar og forstå konsekvensen af deres handlinger, også i forhold til deres fremtidsmuligheder.

En anden måde at udfordre de unge på er ved at stille krav til dem for at være del af aktiviteterne og være tydelige omkring, hvad det indebærer af forventninger og konsekvenser.

» For nogle af dem, der går og laver lidt småballade kan det være godt at op-
leve, at hvis de ikke opfører sig ordentligt, så mister de jobbet som Runner. Og

de skal ikke bare passe jobbet ordentligt, de skal også passe deres skole og vi vil ikke høre noget om, at der har været problemer med politiet. De kriterier skal være opfyldt. Og for de drenge, der er her i boligområdet, er det faktisk store ting. Det er ikke fordi de skal have skyhøje karakterer, men de skal passe deres skole og arbejde. Og når man kommer op og sælger den til forældrene, så er der ikke et øje tørt.

Nils O. Rasmussen

Leder af værestederne i Sønderborg

Ligesom i Sønderborg er der i Vi Skaber Job en konsekvens, hvis de unge ikke lever på til de enkle krav, der stilles. Eksempelvis afbrydes forløbet med den unge, hvis den unge for tredje gang misser et møde. På den måde viser de, at de har forventninger til, at de unge kan håndtere situationen, og at en stor del af ansvaret for at det skal lykkes, ligger hos den unge selv.

Opsamling på de effektive metoder

Fællestrækket for de tre aktiviteter er, at de skaber et attraktivt alternativ til gadeliv, at de bygger på gode imødekommende faste rammer med voksne, der viser respekt og anerkendelse, at de unge guides i deres liv, og at der via job, fritidsjob og uddannelse skabes bedre muligheder for den unge på sigt.

I alle tre aktiviteter er det en helt klar opfattelse, at en forudsætning for at det lykkes er, at tilgangen til de unge er respektfuld og anerkendende. Det betyder blandt andet, at der i de tre cases lægges vægt på, at en tillidsfuld relation til de unge er nødvendig for at kunne påvirke dem. Her er det vigtigt at være opmærksom på, at tilliden tager tid at opbygge og det indebærer, at man lytter og bruger tid på at forstå den unge. Et andet gennemgående træk for deres arbejde med de unge er, at de fokuserer på det gode i den enkelte og at "de vil de unge". Når man på denne måde har skabt en god relation baseret på gensidig respekt, er det muligt at stille krav til de unge og arbejde med at få dem til at tage ansvar for deres handlinger. Dermed lægges der i alle tre cases også vægt på, at der ikke er en modsætning mellem at være aner-

kendende og samtidig udfordre den unge. Disse nøgleord understreges i høj grad på det socialfaglige felt. Derfor kan de konkrete eksempler fra casene ses som illustrationer af, hvordan den anerkendende tilgang kan anvendes i det boligsociale arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede unge.

Litteratur og interviewpersoner

Litteraturliste

- Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard (2009): *Offerundersøgelserne 2005-2008*. Københavns Universitet; Justitsministeriet; Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitichefen
- Balvig, Flemming (2011): *Lovlydig ungdom*. Det Kriminalpræventive Råd
- Gilliam, Laura (2006): *De umulige børn og det ordentlige menneske. Et studie af identitet, ballade og muslimske fællesskaber blandt etniske minoritetsbørn i en dansk folkeskole*. Ph.d.-afhandling. Danmarks Pædagogiske Universitet
- GNP (2010): *Statusdokument for Greve Nord Projektet 2010*, Greve Nord Projektet
- Honneth, Axel (2006): *Kamp om anerkendelse. Sociale konflikters moralske grammatik*. Hans Reitzels Forlag
- Malmberg, Esther (2001): *Troværdige voksne bygger bro til unge. Et inspirationshæfte med de mest udsatte unge* (Erfaringer fra Socialministeriets DASK-kampagne). Udviklings- og Formidlingscenter for Socialt Arbejde med Unge
- Møller, Lis (2008): *Anerkendelse i praksis. Om udviklingsstøttende relationer*. Akademisk Forlag
- Sigurd, Frederik Mühldorff & Mette Fabricius Madsen (2011): *Kriminaliteten ud af boligområderne. Effekten af boligsociale helhedsplaners arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge*. Center for Boligsocial Udvikling
- Sønderborg (2010a): *Tryghedsundersøgelse Kløver/Hvedemarken 2010*. Netværkssekretariatet for Sundhed og trivsel i boligområderne. Kan hentes på <http://www.mitboligomraade.dk/Teaserforside/Hojre/~media/TrygRapport2010.ashx>
- Sønderborg (2010b): *Værestederne i Sønderborg*. Informationsmappe. Netværkssekretariatet for Sundhed og trivsel i boligområderne.
- Sønderborg (2011): *Intern evaluering af Runners*. Netværkssekretariatet for Sundhed og trivsel i boligområderne.
- Tranæs, Torben & Lars Pico Geerdsen (2008): *Forbryderen og samfundet. Livsvilkår og uformel straf*. Gyldendal
- VSJ (2009): *Projektbeskrivelse for Vi Skaber Job*, Helhedsplanen for Indre Nørrebro 2009-2012. Kan hentes på <http://www.viskaberjob.dk/images/stories/VSJprojektbeskrivelse.pdf>

Interviewpersoner

I forbindelse med afdækningen af kriminalpræventive aktiviteter i de 17 områder, blev der foretaget telefoninterviews med alle projekter. Derudover blev der foretaget uddybende personlige interviews med følgende personer:

Bente Larsen Sekretariatsleder, Greve Nord Projektet - Askerød

Janne Jønck Børn og ungedarbejder - Askerød

Ken Poulsen Værestedsmedarbejder - Sønderborg

Nils O. Rasmussen Leder af værestederne - Sønderborg

Mia Jauernik Leder, Netværkssekretariatet for sundhed og trivsel i boligområderne - Sønderborg

Stig Laursen Projektleder, "Vi Skaber Job" - Blågårdskvarteret på Nørrebro

Unge beboere i Askerød

Bilag

Bilag 1: Undersøgelsens metode og datagrundlag

Formålet med denne undersøgelse er at identificere effektive metoder i det boligsociale arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge. Undersøgelsens design er to-delt. Første del fokuserer på en vurdering af resultater og effekter af det boligsociale arbejde med målgruppen i de tre caseområder. Anden del fokuserer på de anvendte metoder og erfaringerne med arbejdet.

Første del af undersøgelsen har fokus på kvantitative data. I vurderingen af aktiviteterne succes skelnes mellem *resultater*, *kortsigtede effekter* og *langsigtede effekter*. Resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen bliver hovedsageligt belyst via projekternes egen dokumentation og via interviews. Effekterne på områdeniveau belyses via registerdata. Det uddybes i dette bilag.

Anden del af undersøgelsen er baseret på kvalitative interviews med medarbejdere i aktiviteterne. Derudover inddrages elementer fra en specialestuderendes feltarbejde i Askerød.

Datagrundlag for resultater og kortsigtede effekter hos målgruppen

En del af datagrundlaget for vurdering af aktiviteterne resultater er de såkaldte selvevalueringskemaer.

I foråret 2010 indgik CFBU en aftale med Landsbygefonden (LBF) om, at udvikle et koncept for resultatevaluering målrettet de 160 LBF-støttede helhedsplaner. Helhedsplanerne indsender årligt resultater af deres aktiviteter til LBF. CFBU står for at rådgive og behandle resultaterne. Konceptet er baseret på forandringsteori og der dokumenteres resultater for tre trin i projektperioden.

Resultatevalueringen er baseret på selvevaluering. Det vil sige, at det er de projektansvarlige selv, der opstiller målsætninger baseret på deres viden om den konkrete kontekst, som de arbejder i. Det er vigtigt at understrege, at det er de projektansvarlige selv, som indsamler og indsender dokumen-

tation for de opnåede resultater. Det er derfor en præmis, at man må stole på, at de målsætninger der sættes er realistiske og ambitiøse, og at de oplysninger, som indsendes er sande. Det kan således ikke udelukkes, at de projektansvarlige kan have en interesse i at fremstille resultaterne positivt, og at resultaterne derfor må tages med visse forbehold.

Til vurderinger af resultater og kortsigtede effekter har vi derudover benyttet det materiale projekterne ellers lå inde med. Det drejer sig om statusevalueringer fra alle tre projekter og en tryghedsmåling fra Sønderborg.

Endelig er vurderingen af resultater og kortsigtede effekter baseret på interviews med projektledere og helhedsplansmedarbejdere – og dermed deres egne beskrivelser og vurderinger.

Datagrundlag for effektvurderingerne

Ved effektanalysen for de tre caseområder er fokus på udviklingen i kriminalitetsniveauet i de pågældende aktivitetsperioder. Der er valgt en før- og eftermåling i de tre områder, og vi ser også på tendenserne i perioden umiddelbart op til og i løbet af aktivitetsperioden. Vi tager udgangspunkt i året før aktivitetens opstart og følger udviklingen så langt frem som data rækker, hvilket hovedsageligt er år 2010. Vi viser også udviklingen fra 2005 for at have flere målepunkter til at vise udgangssituationen¹⁶.

Indikatorer

Fokus i undersøgelsen er på aktiviteter for kriminalitetstruede og kriminelle børn og unge. Den centrale langsigtede effekt er derfor at mindske ungdomskriminaliteten.

Formålet med boligsociale aktiviteter er typisk både målrettet den specifikke målgruppe og boligområdet som sådan. Når det gælder arbejdet med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge, er det således formålet både at mindske kriminalitetsniveauet i området, samt at forebygge eller stoppe specifikke børns og unges kriminelle

løbebane. I denne undersøgelse arbejder vi derfor med forskellige indikatorer, så vi både belyser kriminalitetsniveauet i området som sådan og kriminalitetsniveauet hos de unge i områderne.

Anmeldelser

Antallet af anmeldelser anvendes til at belyse omfanget af kriminelle hændelser i områderne.

For anmeldelser er det den borgervendte kriminalitet, vi ser på. Det dækker over følgende typer af kriminalitet: Hærværk, indbrud i beboelse mv., personfarlig kriminalitet, røveri, sædelighed, tyveri fra borger, tyveri fra personbil mv.. Den borgervendte kriminalitet kan antages at være den form for kriminalitet, som er mest synlig for beboerne og derfor påvirker området mest. Derudover ser vi også på hærværk separat, ud fra en forventning om at hærværk primært er udbredt hos de unge og derfor mere præcist afspejler ungdomskriminalitet i området.

Anmeldelsesstatistikken findes til og med år 2009. For Sønderborg er anmeldelser kun opgjort for to af de fem afdelinger, hvorfor vi ikke anvender disse tal.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er alle kriminelle hændelser, der anmeldes, og der er derfor kriminalitet, som ikke indgår i statistikkerne. Det kaldes også for mørketallet. En måde at afdække mørketallets omfang på, fremgår af Offerundersøgelserne. Her bliver interviewpersoner spurgt, om de har været udsat for forskellige former for kriminalitet. Hvis de svarer bekræftende, bliver de også spurgt, om de har anmeldt den kriminelle handling. Offerundersøgelserne 2005-2008 viser, at der i 2008 er en mængde kriminelle hændelser, som ikke anmeldes, og at det varierer afhængigt af kriminalitetens typer. Fx er anmeldelsestilhøjeligheden for tyveri på 64 %, mens den for trusler er på 31 % (Balvig & Kyvsgaard, 2009). Mørketallet i udsatte boligområder er ikke undersøgt systematisk, men det kan antages at variere fra område til område. Fx kan ressourcetsvage beboere med svag tilknytning til samfundet antages

at have lavere tillid til politiet og dermed kan en høj andel af disse beboere øge mørketallet, ligesom målrettede aktiviteter for at øge beboernes tillid til politiet kan reducere mørketallet.

Sigtelser og sigtede

Antal sigtelser og sigtede blandt de unge i området anvendes som indikatorer for kriminalitetsniveauet hos de unge i området. Antal sigtelser belyser antallet af kriminelle hændelser, mens antallet af sigtede udtrykker hvor mange af de unge, der står for de kriminelle aktiviteter. Det er således to supplerende indikatorer for ungdomskriminaliteten i områderne.

For at undersøge, om der er sket en udvikling i alvorligheden af den kriminalitet, de unge begår, ser vi også på typen af kriminalitet, som de unge sigtes for. Her har vi inddelt sigtelser i nogle overordnede kategorier. En liste over de specifikke gerningskoder, som er indeholdt i kategorierne, kan findes bilag 2.

I undersøgelsen har vi valgt at bruge statistikken for sigtede og sigtelser i stedet for domme og dømte. Det skyldes at, der kan være en forsinkelse på dommene i forhold til, hvornår lovovertrædelsen er begået og sigtelser er dermed et mere aktuelt tal. Vi har sammenlignet opgørelserne over antal domme og dømte med antallet af sigtelser og sigtede i alderen 15-25 år for de tre områder, og kan konstatere at de afspejler de samme niveauer og tendenser blot med en forsinkelse. Derfor opgør vi i undersøgelsen kun sigtede og sigtelser.

Aldersgruppen er afgrænset til de 15-25-årige for sigtelser og sigtede for at afspejle den målgruppe, de tre caseområder arbejder med. I Blågårdsgadekvarteret er aktivitetens målgruppe 13-26 år, i Askerød er det de 10-25-årige, og i Sønderborg er det 10 til 15 år. Den kriminelle lavalder var frem til 2010 på 15 år, hvorfor de 15-årige er de yngste vi ser på.

Sammenligningsområder

Udviklingen i de enkelte områder sammenlignes med udviklingen i en række sammen-

lignelige udsatte boligområder. Formålet er at vi dermed bedre kan vurdere, om tallene viser en lokal udvikling eller om de viser mere generelle forhold, der slår i gennem på landsplan. Områderne skal ligne de tre caseområder på en række parametre. Derfor er de udvalgt blandt de 17 områder, som fik midler fra Socialministeriets pulje til Helhedsorienteret Gadeplansarbejde, som alle er kendetegnet ved en relativt høj andel af børn og unge blandt beboerne, en høj andel af unge beboere udenfor arbejdsmarkedet, og et relativt højt antal af anmeldelser af straffelovsovertrædelser i og omkring områderne. Samtidig skal de adskille sig fra caseområderne ved ikke at have en bolig-social indsats specifikt for de kriminalitets-truede eller kriminelle børn og unge. Det har vi afdækket ved hjælp af en rundringning til de 17 områder. En liste over de udvalgte områder kan ses i bilag 3, og deres geografiske placering på side 11.

Sammenligningen foretager vi for følgende indikatorer: Anmeldelser af borgervendt kriminalitet og hærværk, antal sigtelser for unge i alderen 15-25 år og antal sigtede unge i alderen 15-25 år. Tallene er opgjort som hhv. pr. 1.000 beboer og pr. 1.000 ung i alderen 15-25 år.

Som det ses i bilag 3 er udviklingen for hver indikator relativt jævn i sammenligningsgruppen. Derfor har vi ikke indsat figurene under hvert caseområde, men nøjes med at kommentere dels om caseområdet ligger over eller under, dels om dets udvikling afviger fra sammenligningsgruppen.

Antal beboere og antal unge bruges til at sætte caseområderne over for sammenligningsområderne. Det skal bemærkes, at der for år 2005 og 2006 er nogle personer, som falder ud af analysen. Det drejer sig om mellem 0 og 29 i hvert område de to år. Det skyldes at dataopgørelsen har ændret sig i forbindelse med kommunalreformen.

Fremgangsmåde

For at få de ønskede data opgjort for boligområder, har CFBU anvendt en forskeradgang til udvalgte mikrodata fra Danmarks Statistik. Ved at sammenholde adresser på

boligområderne med først bopæls- og demografiske oplysninger om befolkningen og dernæst kriminalitetsforhold, er data blevet aggregeret op til hvert enkelt boligområde. For de tre caseområder har vi taget udgangspunkt i den områdefagrænsning, som midlerne til den sociale helhedsplan dækker¹⁷. Det skyldes, at de udvalgte boligsociale aktiviteter må forventes at have størst effekt på helhedsplanens område. For sammenligningsområderne lægger vi vægt på, at anmeldelser var den centrale kriminalitetsindikator i udvælgelsen af de 17 områder, og derfor anvender vi den områdefagrænsning, Socialministeriet bruger for anmeldelsesstatistik.

For de tre caseområder skal det bemærkes, at anmeldelser ikke er opgjort for den sociale helhedsplans område, da de ikke er tilgængelige på dette opgørelsesniveau fra Danmarks Statistik. Derfor har vi anvendt den anmeldelsesstatistik, som er opgjort for det tidligere Socialministeriums liste over udvalgte områder med problemer i forskelligt omfang¹⁸. Derfor kan der være en divergens i forhold til de geografiske områder, som helhedsplansmidlerne dækker over.

16 For Sønderborg vises udviklingen kun fra 2007 og frem, da der er fejl i data for de tidligere år.

17 Askerød er del af helhedsplanen for Greve Nord, men da netcaféen ligger i Askerød og retter sig imod dette områdes unge, har vi afgrænset området til den del af helhedsplanen, som dækker Askerød.

18 Den officielle betegnelse for listen var: Socialministeriets liste over ca. 90 udvalgte almene boligområder med problemer i forskelligt omfang. I 2010 var der 92 områder på listen

Bilag 2: Dokumentation af kriminalitetstypegruppering

For opdelingen af sigtelser i forskellige typer kriminalitet har vi anvendt følgende variabel fra Times fra Danmarks Statistik: SIG_GER7. Dens beskrivende navn er Gerning el. lovovertrædelse til grund for sigtelsen(DS).

Vi tager udgangspunkt i de første fire cifre i opgørelsen. I nedenstående tabel fremgår den opdeling af sigtelser i seks kriminalitetstyper, vi har lagt til grund for analysen. Det skal bemærkes, at vi i rapporten kun viser fem kategorier, da den sjette "Uoplyst" ikke blev brugt.

Dokumentation af kriminalitetstypegruppering	
Kriminalitetstype	Gerningskode og -tekst
1: Færdselsforseelser	2110: Færdselsuheld uspecificeret
	2210: Færdselsuheld med spiritus
	2220: Spiritus- og promillekørsel
	2410: Mangler ved køretøj
	2610: Færdselslovsovertrædelser i øvrigt
2: Mindre alvorlig kriminalitet	1220: Opløb/forstyrrelse af offentlig orden
	1304: Dokumentfalsk
	1308: Dokumentfalsk med check
	1328: Tyveri fra bil, båd m.v.
	1332: Butikstyverier m.v.
	1336: Andre tyverier
	1339: Tyveri/brugstyveri af indregistreret køretøj
	1342: Tyveri/brugstyveri af knallert
	1345: Tyveri/brugstyveri af cykel
	1348: Tyveri/brugstyveri af andet
	1351: Ulovlig omgang med hittegods
	1357: Bedrageri
	1360: Checkbedrageri
	1390: Hærværk
	1394: Uagtsomt hæleri
3410: Våbenloven	
3: Alvorlig kriminalitet	1292: Trusler
	1316: Indbrud i bank, forretning m.v.
	1320: Indbrud i villaer, lejligheder m.v.
	1324: Indbrud i fritidshuse, garager m.v.
	1354: Underslæb
	1366: Afpresning og åger
	1376: Hæleri
	1398: Berigelsesforbrydelse og formuekrænkelse
	1410: Forbrydelse mod offentlig myndighed m.v.
	1415: Forbrydelse i offentlig tjeneste
	1420: Falsk forklaring for retten
	1425: Falsk forklaring i øvrigt
	1430: Forbrydelse vedrørende penge og bevismateriale
	1445: Almenskadelige forbrydelser m.v.
	1450: Ulovligt erhverv m.v.
	1475: Tilhold
	1435: Salg af narkotika m.v.
	1440: Smugling m.v. af narkotika
	3210: Lov om euforiserende stoffer

Dokumentation af kriminalitetstypegruppering	
Kriminalitetstype	Gerningskode og -tekst
4: Personfarlig kriminalitet	1460: Uagtsomt manddrab m.v. ved færdselsuheld
	1312: Brandstiftelse
	1255: Alvorligere vold
	1289: Forbrydelse mod den personlige frihed
	1286: Forbrydelse mod liv og legeme
	1280: Forsætlig legemsbeskadigelse
	1270: Forsætlig legemskrænkelser i øvrigt
	1252: Sempel vold
	1283: Uagtsomt manddrab/legemsbeskadigelse
	1180: Utugt m.v.
	1260: Vold mod sagesløse
	1210: Vold o.l. mod offentlig myndighed
	1240: Forsøg på manddrab
	1230: Manddrab
	1258: Særlig alvorlig vold
	1380: Røveri
	1120: Voldtægt
	1176: Blufærdighedskrænkelser i øvrigt
	1172: Blufærdighedskrænkelser ved beføling
	1174: Blufærdighedskrænkelser ved blotteri
	1130: Heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser børn under 12 år
	1140: Heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser i øvrigt
	1150: Homoseksuelle sædelighedsforbrydelser børn under 12 år
	1160: Homoseksuelle sædelighedsforbrydelser i øvrigt
5: Øvrig kriminalitet	1000: Uoplyst straffelov
	1110: Blodskam m.v.
	1363: Mandatssvig
	1372: Skyldnersvig
	1384: Grov skattesvig m.v.
	1455: Forbrydelser i familieforhold
	1485: Freds- og ærekrænkelser
	3610: Skatte og afgiftslove m.v.
	3810: Andre strafferetlige særlove
	3815: Sundheds- og sociallove
	3820: Bygge- og boliglove
	3825: Miljølove
	3830: Love vedrørende dyr, jagt m.v.
	3835: Love vedrørende arbejde, transport mv.
	3840: Selskabs- og firmalovgivning m.v.
	3845: Love vedrørende forsvaret og lignende
	3850: Love vedrørende offentlige forsyninger
	3855: Love vedrørende spil, beværtning, næring
	3865: Særlovgivning i øvrigt
	3870: Uoplyst særlovgivning
	4010: Diverse
4020: Diverse	
6: Uoplyst	0000: Uoplyst

Bilag 3: Forholdet mellem case- og sammenligningsområder

Liste over sammenligningsområder	
Område	Kommune
Gadelandet/Husumgård	København
Mjølnerparken	København
Birkevænget/Nørrevænget	Lolland
Vollsmose	Odense
Korskærsparken	Fredericia
Resedavej/Nørrevang II	Silkeborg
Herredsvang	Århus

Diagram 6.1: Antal anmeldelser for borgervendt kriminalitet pr. 1000 beboere i perioden 2005-2009

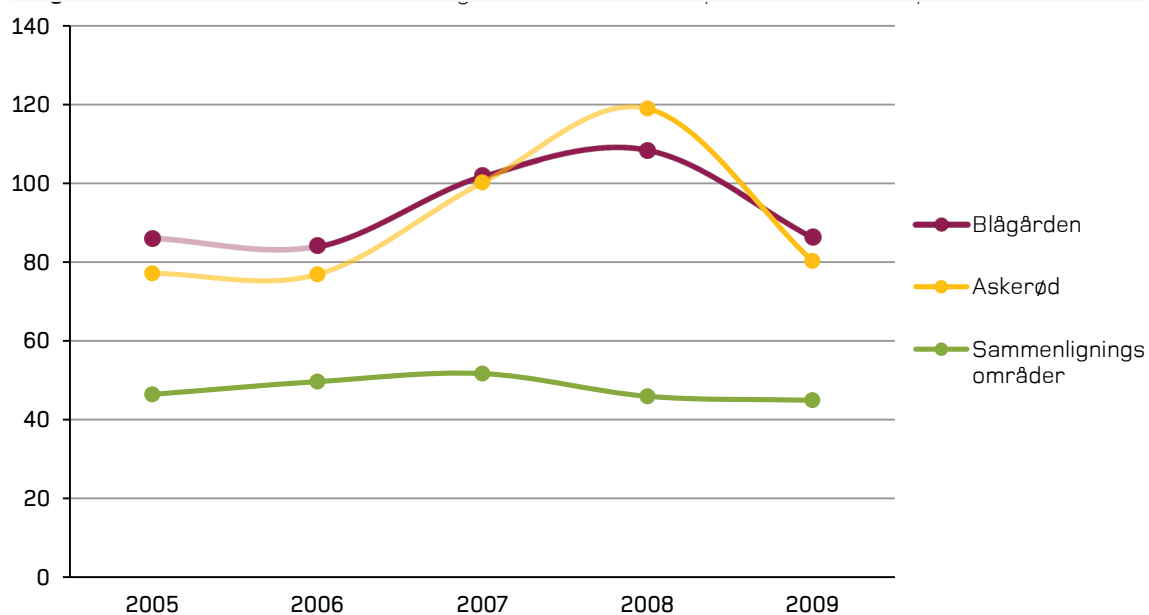

Diagram 6.2: Antal anmeldelser for hærværk pr. 1000 beboere i perioden 2005-2009

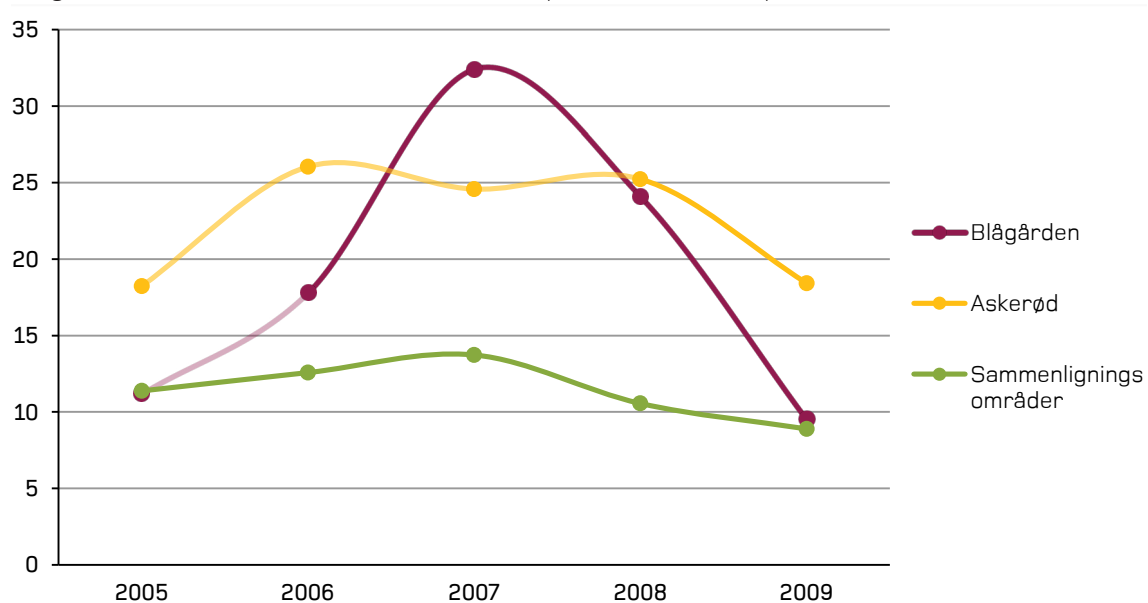

Diagram 6.3: Antal sigtelser blandt 15-25årige pr. 1000 15-25årig i perioden 2005-2010.

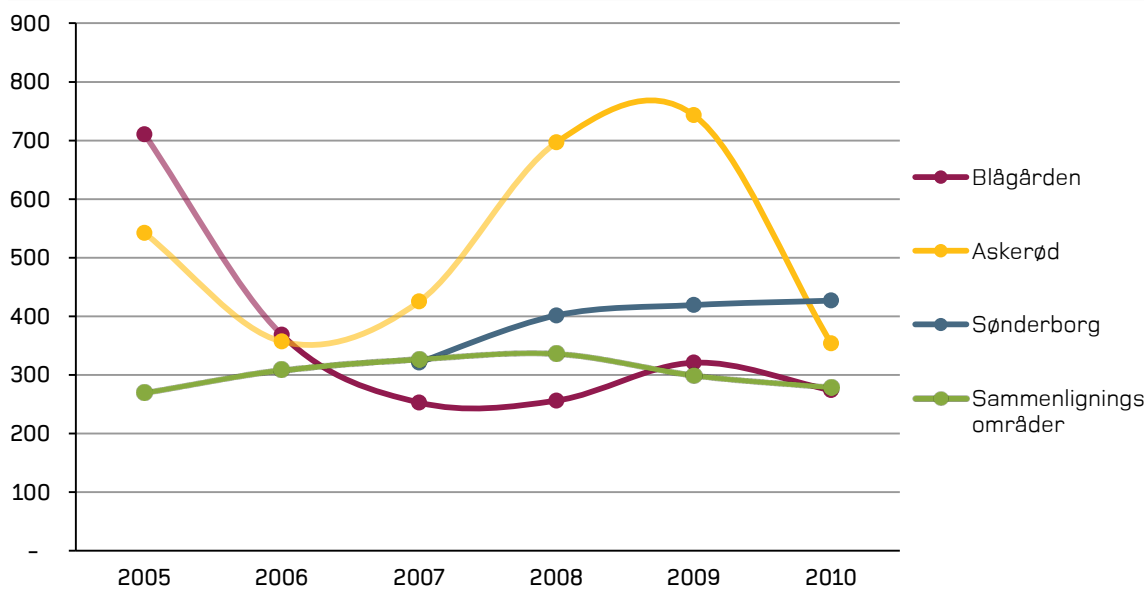

Diagram 6.4: Andel sigtede blandt 15-25årige i perioden 2005-2010.

